

CHAPTER 1

In my younger and more vulnerable years my father gave me some advice that I've been turning over in my mind ever since. 'Whenever you feel like criticizing any one,' he told me, 'just remember that all the people in this world haven't had the advantages that you've had.' He didn't say any more but we've always been unusually communicative in a reserved way, and I understood that he meant a great deal more than that. In consequence, I'm inclined to reserve all judgments, a habit that has opened up many curious natures to me and also made me the victim of not a few veteran bores. The abnormal mind is quick to detect and attach itself to this quality when it appears in a normal person, and so it came about that in college I was unjustly accused of being a politician, because I was privy to the secret griefs of wild, unknown men. Most of the confidences were unsought — frequently I have feigned sleep, preoccupation, or a hostile levity when I realized by some unmistakable sign that an intimate revelation was quivering on the horizon; for the intimate revelations of young men, or at least the terms in which they express them, are usually plagiaristic and marred by obvious suppressions. Reserving judgments is a matter of infinite hope. I am still a little afraid of missing something if I forget that, as my father snobbishly suggested, and I snobbishly repeat, a sense of the fundamental decencies is parcelled out unequally at birth.

And, after boasting this way of my tolerance, I come to the admission that it has a limit. Conduct may be founded on the hard rock or the wet marshes, but after a certain point I don't care what it's founded on. When I came back from the East last

РОЗДІЛ 1

Ще будучи зеленим і вразливим юнаком, я дістав від батька пораду, яку запам'ятав на все життя. — Щоразу, коли тобі раптом захочеться когось осудити, — сказав він, — згадуй, що не кожному на цім світі випали переваги, які маєш ти. Він нічого не додав до цього, але ми з ним завжди розуміли один одного з півслова, і мені ясно було, що він має на думці набагато більше. Отож я привчив себе не квапитися з висновками і завдяки цій звичці не раз здобував прихильність людей пересічних, а ще частіше ставав жертвою невинуватих зануд. Хвороблива натура швидко вловлює і зразу ж намагається використати вияв терпимості з боку людини цілком нормальної; ще в коледжі мені несправедливо закидали потяг до дешевої популярності через те, що найбільш вовкуваті й замкнуті хлопці звіряли мені свої потаємні жалі. Я зовсім не домагався такої відвертості — навпаки, помітивши в голосі співрозмовника перші нотки довірчих одкровенень, я, бувало, вдавав, що хочу спати, чи поспішаю кудись, чи переходив на такий собі задержувато-легковажний тон; адже, виливаючи душу, молоді люди, як правило, не добирають своїх власних слів, а говорять з чужого голосу і до того ж, на жаль, з явними недомовками.

Стриманість у судженнях вселяє невичерпну надію. Я й досі побоююся проґавити щось, якщо забуду батькове снобістське зауваження — яке я по-снобістському повторюю — про те, що природа наділяє людей різним розумінням дозволеного і недозволеного.

А тепер, похвалившись своєю терпимістю, я мушу зізнатися, що вона не безмежна. Поведінка людини може ґрунтуватися на засадах твердих, як камінь, чи хлипких, як твань, але часом настає й така мить, коли мене вже не обходить, на чому вона

autumn I felt that I wanted the world to be in uniform and at a sort of moral attention forever; I wanted no more riotous excursions with privileged glimpses into the human heart. Only Gatsby, the man who gives his name to this book, was exempt from my reaction — Gatsby, who represented everything for which I have an unaffected scorn. If personality is an unbroken series of successful gestures, then there was something gorgeous about him, some heightened sensitivity to the promises of life, as if he were related to one of those intricate machines that register earthquakes ten thousand miles away. This responsiveness had nothing to do with that flabby impressionability which is dignified under the name of the ‘creative temperament’ — it was an extraordinary gift for hope, a romantic readiness such as I have never found in any other person and which it is not likely I shall ever find again. No — Gatsby turned out all right at the end; it is what preyed on Gatsby, what foul dust floated in the wake of his dreams that temporarily closed out my interest in the abortive sorrows and short-winded elations of men.

My family have been prominent, well-to-do people in this Middle-Western city for three generations. The Carraways are something of a clan, and we have a tradition that we’re descended from the Dukes of Buccleuch, but the actual founder of my line was my grandfather’s brother, who came here in fifty-one, sent a substitute to the Civil War, and started the wholesale hardware business that my father carries on today. — I never saw this great-uncle, but I’m supposed to look like him with special reference to the rather hard-boiled painting that hangs in father’s office. I graduated from New Haven in 1915, just a quarter of a century after my father, and a little later I participated in that delayed Teutonic migration known as the Great War. I enjoyed the counter-raid so thoroughly that I came back restless. Instead of being the warm center of the world, the Middle-West now seemed like the ragged edge of the universe — so I decided to go East and learn the bond business. Everybody I knew was in the bond business, so I supposed it could support one more single man. All my aunts and uncles talked it over as if they were choosing a prep school for me and finally said, ‘Why — yees’, with very grave, hesitant faces.

грунтується. Минулої осені, коли я повернувся з Нью-Йорка, мені хотілося, щоб людство стало на варту своїх моральних цінностей, як затягнутий у мундир солдат. З мене досить уже було розгульних екскурсій з відвіданням потаємних закутків людської душі. Тільки для Гетсбі, людини, ім'ям якої названа ця книжка, я робив виняток, — для Гетсбі, котрий уособлював усе те, що я глибоко зневажаю. Якщо міряти особистість напругою її поривань, то він був особистістю надзвичайною, наділеною якоюсь загостреною чутливістю до всього, що може пообіцяти йому життя; він був немовби частиною одного з тих складних приладів, що реєструють підземні поштовхи на відстані десятків тисяч миль. Чутливість ця не мала нічого спільного з млявою вразливістю, яку гучно іменують «артистичною вдачею», — це була рідкісна здатність надіятися, романтичний запал, якого я ні в кому більше не зустрів і, певне, вже ніколи не зустріну. Ні, Гетсбі наостанку виправдав себе; не він, а те, що тяжіло над ним, та отруйна курява, яку здіймали крила його мрії, — ось що на час позбавило мене інтересу до людських перебіжних печалей та скороминущих радощів. Я належу до заможної родини, яка от уже в третьому поколінні відіграє значну роль у житті нашого середньозахідного міста. Каррауей — це, власне, цілий клан, що, за родинними переказами, походить від герцогів Баклу, але наша парость бере початок фактично від дідового брата, який приїхав сюди 1851 року, відкупився від участі в Громадянській війні й налагодив оптову торгівлю залізним товаром, яку тепер провадить мій батько. Я ніколи не бачив свого двоюрідного діда, але кажуть, ніби я схожий на нього — засвідчувати це має його досить грубий портрет, що висить у батьковому кабінеті. 1915 року, рівно через двадцять п'ять років після мого батька, я завершив вищу освіту в Нью-Хейвені, а трохи згодом узяв участь у тій запізній міграції тевтонських племен, яке заведено називати Великою світовою війною. Похідне життя так захопило мене, що, повернувшись додому, я вже не міг всидіти на місці. Рідний штат здавався мені тепер не славним осереддям всесвіту, а скоріш, його пощербленим краєм; тим-то я вирішив податися на Схід і вивчитися на біржовика. Всі мої знайомі жили з біржі — тож невже вона не прогодує ще одного самотнього чоловіка? Мої численні тітки й дядьки обговорювали це питання так заклопотано, наче йшлося про вибір для мене початкової школи, і нарешті дуже поважно й не дуже впевнено виголосили: «Власне, чом би й ні...»

Father agreed to finance me for a year, and after various delays I came East, permanently, I thought, in the spring of twenty-two. The practical thing was to find rooms in the city, but it was a warm season, and I had just left a country of wide lawns and friendly trees, so when a young man at the office suggested that we take a house together in a commuting town, it sounded like a great idea. He found the house, a weather-beaten cardboard bungalow at eighty a month, but at the last minute the firm ordered him to Washington, and I went out to the country alone. I had a dog at least I had him for a few days until he ran away — and an old Dodge and a Finnish woman, who made my bed and cooked breakfast and muttered Finnish wisdom to herself over the electric stove. It was lonely for a day or so until one morning some man, more recently arrived than I, stopped me on the road.

‘How do you get to West Egg village?’ he asked helplessly.

I told him. And as I walked on I was lonely no longer. I was a guide, a pathfinder, an original settler. He had casually conferred on me the freedom of the neighborhood. And so with the sunshine and the great bursts of leaves growing on the trees — just as things grow in fast movies — I had that familiar conviction that life was beginning over again with the summer. There was so much to read for one thing, and so much fine health to be pulled down out of the young breathing air. I bought a dozen volumes on banking and credit and investment securities, and they stood on my shelf in red and gold like new money from the mint, promising to unfold the shining secrets that only Midas and Morgan and Maecenas knew. And I had the high intention of reading many other books besides. I was rather literary in college — one year I wrote a series of very solemn and obvious editorials for the ‘Yale News’ — and now I was going to bring back all such things into my life and become again that most limited of all specialists, the ‘well-rounded man.’ This isn’t just an epigram — life is much more successfully looked at from a single window, after all.

It was a matter of chance that I should have rented a house in one of the strangest communities in North America. It was on that slender riotous island which extends itself due east

Батько погодився протягом року оплачувати мої рахунки, і ось після всіляких непередбачених затримок я навесні 1922 року приїхав до Нью-Йорка, як мені здавалося тоді, — завжди. Мені, звісно, слід було б найняти помешкання в самому місті, але наближалось літо, а я прибув з краю просторих травників і тінистих дерев, і тому, коли один молодий колега по конторі запропонував найняти вдвох помешкання де-небудь у передмісті, я радо пристав на це. Він підшукав обшарпаний дачний будиночок за вісімдесят доларів на місяць, але в останню хвилину фірма відрядила його до Вашингтона й мені довелося оселитися там самому. Я завів собаку — щоправда, всього на кілька днів, бо потім він утік, — купив старенький «додж» і найняв служницю, фінку, яка стелила мені ліжко й готувала на електричній плитці сніданок, бормочучи собі під ніс якісь фінські мудрощі.

Перші кілька днів я почував себе самотньо, аж поки одного ранку мене зупинив на дорозі якийсь чоловік. — Ви не скажете, як дістатися до Вест-Егга? — безпорадно спитав він. Я пояснив. І коли я рушив далі, почуття самотності як рукою зняло. Я був тутешній, я був старожил, я показував дорогу іншим! Випадковий перехожий надав мені звання почесного громадянина цієї місцевості. Сонце припікало щодень сильніше, бруньки розпукувалися, вистрілюючи листя, мов у кіно при вповільненій зйомці, і, як завжди о цій порі, я сповнювався вірою в те, що з настанням літа почнеться нове життя. Передусім я візьмуся за книжки, я читатиму їх одну за одною, а ще — набиратимуся сили й здоров'я, п'ючи на повні груди свіже, живлюще повітря. Я купив кільканадцять посібників з банківської і кредитної справи, з економіки капіталовкладень, і вони вишикувалися на полиці, сяючи червоними палітурками з золотим тисненням, мов щойно викарбувані монети, обіцяючи розкрити блискучі таємниці, відомі лише Мідасу, Моргану й Меценату.

Я мав також благородний намір прочитати багато інших книжок. В університеті я захоплювався літературними вправами — протягом року навіть писав пишномовні, претензійні передові для «Йельського вісника» — і тепер хотів удосконалитися на цій ниві, щоб знову стати найвужчим з усіх вузьких фахівців — так званою всебічно розвиненою людиною. Між іншим, я кажу це не для красного слова —

of New York — and where there are, among other natural curiosities, two unusual formations of land. Twenty miles from the city a pair of enormous eggs, identical in contour and separated only by a courtesy bay, jut out into the most domesticated body of salt water in the Western hemisphere, the great wet barnyard of Long Island Sound. They are not perfect ovals — like the egg in the Columbus story, they are both crushed flat at the contact end — but their physical resemblance must be a source of perpetual confusion to the gulls that fly overhead. To the wingless a more arresting phenomenon is their dissimilarity in every particular except shape and size. I lived at West Egg, the — well, the less fashionable of the two, though this is a most superficial tag to express the bizarre and not a little sinister contrast between them. My house was at the very tip of the egg, only fifty yards from the Sound, and squeezed between two huge places that rented for twelve or fifteen thousand a season. The one on my right was a colossal affair by any standard — it was a factual imitation of some Hôtel de Ville in Normandy, with a tower on one side, spanking new under a thin beard of raw ivy, and a marble swimming pool, and more than forty acres of lawn and garden. It was Gatsby's mansion. Or, rather, as I didn't know Mr. Gatsby, it was a mansion inhabited by a gentleman of that name. My own house was an eye-sore, but it was a small eye-sore, and it had been overlooked, so I had a view of the water, a partial view of my neighbor's lawn, and the consoling proximity of millionaires — all for eighty dollars a month. Across the courtesy bay the white palaces of fashionable East Egg glittered along the water, and the history of the summer really begins on the evening I drove over there to have dinner with the Tom Buchanans. Daisy was my second cousin once removed, and I'd known Tom in college. And just after the war I spent two days with them in Chicago. Her husband, among various physical accomplishments, had been one of the most powerful ends that ever played football at New Haven — a national figure in a way, one of those men who reach such an acute limited excellence at twenty-one that everything afterward savors of anti-climax. His family

зрештою, життя бачиш найліпше, коли спостерігаєш його тільки з одного вікна.

Волею випадку я оселився в одному з найдивніших куточків Північної Америки, на неширокому, вкритому буйною рослинністю острові, що простягся просто на схід від Нью-Йорка — острові, на якому серед інших примх природи є два незвичайні геологічні утвори. За двадцять миль від міста в солону масу найбільш освоєних вод Ракідної півкулі, в широченний затон, що зветься протокою Лонг-Айленд, заходять два миси, які обрисами нагадують величезні яйця, однакові за формою і розділені тільки невеликою затокою. Вони не являють собою ідеальні овали — кожне, як Колумбове яйце, знизу сплюснуте, — але схожість їхніх обрисів та розмірів, певне, щоразу спантеличує чайок, що пролітають над ними. Для безкрилих істот ще дивовижніша особливість полягає в тому, що, поза обрисами та розмірами, ці утвори цілковито відрізняються один від одного.

Я оселився у Вест-Еггу — сказати б, менш фешенебельному з двох селищ, хоча цей словесний ярлик дуже приблизно окреслює химерний, ба навіть трохи лиховісний контраст між ними. Мій будиночок стояв на самому краю мису, ярдів за п'ятдесят від берега, затиснутий між двома величезними особняками, з тих, які наймають на сезон за дванадцять-п'ятнадцять тисяч. Особливо розкішною була споруда праворуч — достеменно копія якоїсь нормандської Hôtel de Ville з вежею, новенькі мури якої ще ледь прикривало обрідне плетиво плюща, з мармуровим плавальним басейном і садком на добрих сорок акрів.

Я знав, що це особняк Гетсбі. Цебто, — оскільки ми з ним не були знайомі, — що він належить якомусь добродієві на прізвище Гетсбі. Мій будиночок був тут мов більмо на оці, але більмо таке малесеньке, що його навіть не помічали, й тому я мав змогу тішитися не тільки видом на море й на газон мого сусіда, а й усвідомленням того, що я живу в оточенні мільйонерів — і все за якихось вісімдесят доларів на місяць.

По той бік затоки сяяли над водою білі палаци фешенебельного Іст-Егга, і, власне, історія літа, про яке йдеться, починається з мого вечірнього візиту до Б'юкененів, що мешкали в Іст-Еггу. Дейзі Б'юкенен доводилася мені троюрідною сест-

were enormously wealthy — even in college his freedom with money was a matter for reproach — but now he'd left Chicago and come East in a fashion that rather took your breath away: for instance, he'd brought down a string of polo ponies from Lake Forest. It was hard to realize that a man in my own generation was wealthy enough to do that. Why they came east I don't know. They had spent a year in France, for no particular reason, and then drifted here and there unrestfully wherever people played polo and were rich together. This was a permanent move, said Daisy over the telephone, but I didn't believe it — I had no sight into Daisy's heart, but I felt that Tom would drift on forever seeking, a little wistfully, for the dramatic turbulence of some irrecoverable football game.

And so it happened that on a warm windy evening I drove over to East Egg to see two old friends whom I scarcely knew at all. Their house was even more elaborate than I expected, a cheerful red and white Georgian Colonial mansion overlooking the bay. The lawn started at the beach and ran toward the front door for a quarter of a mile, jumping over sun-dials and brick walks and burning gardens — finally when it reached the house drifting up the side in bright vines as though from the momentum of its run. The front was broken by a line of French windows, glowing now with reflected gold and wide open to the warm windy afternoon, and Tom Buchanan in riding clothes was standing with his legs apart on the front porch. He had changed since his New Haven years. Now he was a sturdy, straw-haired man of thirty with a rather hard mouth and a supercilious manner. Two shining arrogant eyes had established dominance over his face and gave him the appearance of always leaning aggressively forward. Not even the effeminate swank of his riding clothes could hide the enormous power of that body — he seemed to fill those glistening boots until he strained the top lacing, and you could see a great pack of muscle shifting when his shoulder moved under his thin coat. It was a body capable of enormous leverage — a cruel body. His speaking voice, a gruff husky tenor, added to the impression of fractiousness he conveyed. There was a touch of paternal contempt in it, even toward

рою, а Тома я знав ще з студентських часів. Відразу по війні я два дні гостював у них у Чикаго. Том, серед інших своїх спортивних перемог, здобув колись славу найкращого нападаючого футбольної команди Йельського університету — тобто став одним із тих досить типових американців, котрі на двадцять першому році життя досягають граничної межі досконалості, за якою вже все, що б вони не робили, має присмак поразки. Батьки його були неймовірно багаті — ще в університеті йому дорікали за звичку розкидатися грошима, — і тепер він перебрався з Чикаго на Схід з розмахом просто-таки разучим; привіз, наприклад, з Лейк-Фореста цілий табун поні для гри в поло. Навіть важко було повірити, що в моєму поколінні є люди настільки багаті, що можуть дозволити собі таке. Я не знаю, що спонукало їх переселитися на Схід. Вони провели рік у Франції, теж без видимих на те причин, а потім якийсь час переїздили з місця на місце, завжди туди, де збиралися багатії, щоб разом грати в поло й тішитися своїм багатством. «Ми починаємо осідле життя», — сказала мені Дейзі по телефону, але я не повірив цьому. Я не міг зазирнути їй у душу, але мені здавалося, що Том довіку блукатиме по світу, гнаний тугою за безповоротно втраченою гостротою почуттів футболіста. Отак воно й сталося, що одного теплого вітряного вечора я приїхав до Іст-Егга в гості до двох своїх давніх приятелів, яких я, власне, майже не знав. Їхній особняк виявився ще пишнішим, ніж я собі уявляв. Це була весела червоно-біла споруда в південному колоніальному стилі з видом на затоку. Травник, що розпочинався майже біля самої води, біг з чверть милі до парадних дверей, перестрибуючи через сонячні годинники, і стежки, посипані товченою цеглою, і пломенючі квітники, аж поки, досягши будинку, мовби з розбігу спинався на стіну яскраво-зеленим виноградним лозинням. На терасу будинку виходив ряд балконних дверей; широко розчинені назустріч теплому надвечірньому вітрові, вони сяяли золотом проти сонця, а на сходах, широко розставивши ноги, стояв Том Б'юкенен у костюмі для верхової їзди. Він змінився зі студентських років. Тепер це був кремезний русявий тридцятирічний чоловік з твердою лінією губ і гоноровитими манерами. Найпримітнішими в його обличчі були очі: блискучі, зухвалі, вони дивилися так, що здавалося, ніби він весь час загрозово подається вперед. Навіть трохи жіночна ошатність наїзницького костюму не могла приховати могутності

people he liked — and there were men at New Haven who had hated his guts.

‘Now, don’t think my opinion on these matters is final,’ he seemed to say, ‘just because I’m stronger and more of a man than you are.’

We were in the same senior society, and while we were never intimate I always had the impression that he approved of me and wanted me to like him with some harsh, defiant wistfulness of his own. We talked for a few minutes on the sunny porch.

‘I’ve got a nice place here,’ he said, his eyes flashing about restlessly. Turning me around by one arm, he moved a broad flat hand along the front vista, including in its sweep a sunken Italian garden, a half acre of deep, pungent roses, and a snubnosed motor boat that bumped the tide offshore.

‘It belonged to Demaine, the oil man.’ He turned me around again, politely and abruptly. ‘We’ll go inside.’

We walked through a high hallway into a bright rosy-colored space, fragilely bound into the house by French windows at either end. The windows were ajar and gleaming white against the fresh grass outside that seemed to grow a little way into the house. A breeze blew through the room, blew curtains in at one end and out the other like pale flags, twisting them up toward the frosted wedding-cake of the ceiling — and then rippled over the wine-colored rug, making a shadow on it as wind does on the sea. The only completely stationary object in the room was an enormous couch on which two young women were buoyed up as though upon an anchored balloon.

They were both in white, and their dresses were rippling and fluttering as if they had just been blown back in after a short flight around the house. I must have stood for a few moments listening to the whip and snap of the curtains and the groan of a picture on the wall. Then there was a boom as Tom Buchanan shut the rear windows and the caught wind died out about the room, and the curtains and the rugs and the two young women ballooned slowly to the floor. The younger of the two was a stranger to me. She was extended full length at her end of the divan, completely motionless, and with her chin raised a little, as if she were balancing something on it which was quite

його тіла: халяви лискучих чобіт облягали литки так тісно, що, здавалося, шнурівка як не лусне, а коли він ворухнув плечем, під тонким сукном перекотився вузол дужих м'язів. Це було тіло, в якому вчувалася мертва хватка, — жорстоке тіло. Голос його — різкий, хрипкий тенор — тільки підсилював враження, що перед тобою людина брутальна. В тому голосі бриніла ледь помітна зверхність, навіть коли він говорив з приємними йому людьми, — не дивно, що в університеті багато хто ненавидів його лютою ненавистю. Здавалося, він казав: «Не думайте, що я наполягаю на своєму лише тому, що я сильніший і мужніший від вас!» На старшому курсі ми з ним належали до одного студентського товариства, і, хоч друзями не були, мені весь час здавалося, що я йому подобаюсь, і що він, вовкуватий, зухвалий, а проте неприкаяний, хоче подобатися мені. Ми постояли трохи на залитій сонцем терасі.

— Я тут непогано влаштувався, — сказав він, роззираючись довкола з неспокійним блиском в очах. Потім, узявши мене за плече, змусив обернутись і жестом широкої пласкої долоні запросив оглянути панораму, що відкривалася з тераси: спадистий італійський сад, пів-акра яскравих духмяних троянд і далі, біля берега, моторна яхта з задертим носом, що погойдувалася на хвилях припливу. — Я купив цю садибу в Демейна, нафтовика, — він знов обернув мене за плече, ввічливо, але рвучко. — Ну, ходімо.

Проминувши великий хол, ми опинилися в осяйному рожевому просторі, приналежність якого до будинку позначали тільки високі скляні двері праворуч і ліворуч. Відчинені навстіж двері яскраво білили на тлі соковитої зелені, що немовби вросла в будинок. Легкий вітрець гуляв по кімнаті, підхоплюючи зависи, мов бліді прапори, — то вдуваючи їх досередини, то видмухуючи надвір, а то раптом підкидаючи вгору, до стелі, схожої на глазурований весільний торт, і, коли вони опускалися, по килимуну винного кольору перебігала тінь, мов жмури, зняті бризом на морській гладіні. Єдиною цілковито нерухомою річчю в тій кімнаті була величезна канапа, на якій, мов на заякореній повітряній кулі, сиділи дві молоді жінки. Їхні білі сукні морщились і тріпотіли, неначе вони обидві щойно залетіли сюди після короткого польоту навколо дому. Я, напевне, з хвилину постояв, слухаючи, як шурхотять і виляскують зависи й порипує картина на стіні. Потім щось грюкнуло — Том Б'юкенен зачи-

likely to fall. If she saw me out of the corner of her eyes she gave no hint of it — indeed, I was almost surprised into murmuring an apology for having disturbed her by coming in. The other girl, Daisy, made an attempt to rise — she leaned slightly forward with a conscientious expression — then she laughed, an absurd, charming little laugh, and I laughed too and came forward into the room.

‘I’m p-paralyzed with happiness.’ She laughed again, as if she said something very witty, and held my hand for a moment, looking up into my face, promising that there was no one in the world she so much wanted to see. That was a way she had. She hinted in a murmur that the surname of the balancing girl was Baker. (I’ve heard it said that Daisy’s murmur was only to make people lean toward her; an irrelevant criticism that made it no less charming). At any rate, Miss Baker’s lips fluttered, she nodded at me almost imperceptibly, and then quickly tipped her head back again — the object she was balancing had obviously tottered a little and given her something of a fright. Again a sort of apology arose to my lips. Almost any exhibition of complete self sufficiency draws a stunned tribute from me. I looked back at my cousin, who began to ask me questions in her low, thrilling voice. It was the kind of voice that the ear follows up and down, as if each speech is an arrangement of notes that will never be played again. Her face was sad and lovely with bright things in it, bright eyes and a bright passionate mouth — but there was an excitement in her voice that men who had cared for her found difficult to forget: a singing compulsion, a whispered ‘Listen,’ a promise that she had done gay, exciting things just a while since and that there were gay, exciting things hovering in the next hour.

I told her how I had stopped off in Chicago for a day on my way East, and how a dozen people had sent their love through me.

‘Do they miss me?’ she cried ecstatically.

‘The whole town is desolate. All the cars have the left rear wheel painted black as a mourning wreath, and there’s a persistent wail all night along the north shore.’

‘How gorgeous! Let’s go back, Tom. Tomorrow!’

Then she added irrelevantly: ‘You ought to see the baby?’

нив з одного боку двері, — і впійманий вітер затих у кутках кімнати, а завіси, килим і обидві молоді жінки поволі опустилися додолу. Молодша з двох жінок була мені незнайома. Вона лежала на своєму кінці канапи, випростана, нерухома, трохи відкинувши голову, ніби на підборідді в неї стояла якась річ, що її вона насилу втримувала в рівновазі. Якщо вона й помітила мене краєчком ока, то нічим не виказала цього, а я, розгубившись, мало не попросив пробачення за те, що завадив їй своєю несподіваною появою. Друга — це була Дейзі — спробувала підвестись. Заклопотано насупившись, вона трохи подалася вперед, але тут-таки засміялася чарівно безглуздим сміхом, і я теж засміявся і підійшов до канапи.

— Я просто остовпіла від радості. — Вона знову засміялася, ніби сказала щось дуже дотепне, й затримала на мить мою руку, заглядаючи мені в очі з таким виразом, наче найбільше в житті мріяла побачити саме мене. Вона вміла так дивитись. Потім пошепки назвала мені прізвище дівчини, що балансувала невидимою річчю: Бейкер. Кажуть, ніби Дейзі говорить стихеним голосом тільки для того, щоб змусити співрозмовника нахилитися ближче до неї; сміховинний закид, який анітрохи не применшує її чарівності. Уста міс Бейкер ворухнулися, вона ледь помітно кивнула мені головою й відразу ж знову відкинула її назад — певно, те, що стояло в неї на підборідді, захиталось, і вона злякалася, що воно впаде. І знову я мало не попросив у неї пробачення. Будь-який вияв надмірної самовпевненості й незалежності завжди приголомшує мене. Кузина знову привернула до себе мою увагу, почавши розпитувати мене своїм низьким, хвилюючим голосом.

Слухаючи такий голос, ловиш кожен його перелив, немов мелодію, яку тобі дано почути лише раз у житті. Дейзі мала смутне, гарне обличчя, осяяне яскравими очима й яскравими жагучими устами, але чоловікам, які захоплювалися нею, найважче було забути звабу її голосу — ту його милозвучну владність, той тихий придих: «Чуєш?» — немов відлуння великої втіхи, якої вона щойно зазнала, і обіцянка втіхи ще більшої, яка чекає попереду. Я розповів, що по дорозі до Нью-Йорка зупинився на день у Чикаго, й переказав їй вітання від десятка друзів.

— То вони там тужать за мною? — радісно вигукнула вона.

'I'd like to.'

'She's asleep. She's two years old. Haven't you ever seen her?' 'Never.'

'Well, you ought to see her. She's...'

Tom Buchanan, who had been hovering restlessly about the room, stopped and rested his hand on my shoulder.

'What you doing, Nick?'

'I'm a bond man.'

'Who with?'

I told him.

'Never heard of them,' he remarked decisively.

This annoyed me.

'You will,' I answered shortly. 'You will if you stay in the East.'

'Oh, I'll stay in the East, don't you worry,' he said, glancing at Daisy and then back at me, as if he were alert for something more. 'I'd be a God damned fool to live anywhere else.'

At this point Miss Baker said: 'Absolutely!' with such suddenness that I started — it was the first word she uttered since I came into the room. Evidently it surprised her as much as it did me, for she yawned and with a series of rapid, deft movements stood up into the room.

'I'm stiff,' she complained, 'I've been lying on that sofa for as long as I can remember.'

'Don't look at me,' Daisy retorted. 'I've been trying to get you to New York all afternoon.'

'No, thanks,' said Miss Baker to the four cocktails just in from the pantry, 'I'm absolutely in training.'

Her host looked at her incredulously.

'You are!' He took down his drink as if it were a drop in the bottom of a glass.

'How you ever get anything done is beyond me.'

I looked at Miss Baker, wondering what it was she 'got done.' I enjoyed looking at her. She was a slender, small-breasted girl, with an erect carriage, which she accentuated by throwing her body backward at the shoulders like a young cadet. Her grey sun-strained eyes looked back at me with polite reciprocal curiosity out of a wan, charming discontented face. It occurred to me now that I had seen her, or a picture of her, somewhere before.

— Все місто охоплено смутком. В усіх машин ліве заднє колесо пофарбоване в чорний колір на знак жалоби, а над північним берегом озера цілу ніч розлягається стогін і плач.

— Ой, як гарно! Вертаймося туди, Томе. Завтра ж! — І тут-таки без видимого зв'язку вона додала: — Глянув би ти, Ніку, яка в нас донечка!

— Покажи.

— Вона зараз спить. Їй уже три роки. Ти ще не бачив її? — Ні. — Я неодмінно покажу її тобі... Вона...

Том Б'юкенен, який нетерпляче походжав по кімнаті, зупинився і поклав мені руку на плече. — Чим ти тепер займаєшся, Ніку? — Стажуюся на біржового маклера. — В кого? — Я назвав. — Ніколи не чув, — зневажливо кинув він. Мене це розсердило. — Почуєш, — коротко відказав я. — Неодмінно почувеш, якщо оселишся тут надовго. — О, щодо цього можеш бути певен, — мовив він, глянувши на Дейзі, а потім знову на мене, немов чекаючи якихось заперечень. — Не такий я дурний, щоб селитися десь-інде.

Тут міс Бейкер сказала: «Авжеж!» — і я аж здригнувся з несподіванки: це було перше слово, яке вона вимовила за весь час. Певно, її саму це здивувало не менше, ніж мене; вона позіхнула і, швидко, зграбно вивернувшись, опинилася на ногах.

— Аж затерпла вся, — поскаржилася вона. — Здається, я все життя пролежала на цій канапі.

— Не дивися на мене так, — відказала Дейзі. — Я з самого ранку намагаюся витягти тебе до Нью-Йорка.

— Ні, дякую, — мовила міс Бейкер до чотирьох кок тейлів, щойно принесених до кімнати. — Перед грою я не п'ю.

Господар дому недовірливо подивився на неї. — Це ж треба! — Він вихилив свою склянку так, наче в ній була тільки крапля на денці. — Не збагну, як тобі взагалі щось удається.

Я зачудовано подивився на міс Бейкер, не розуміючи, що саме їй «удається». На неї приємно було дивитися. Вона була струнка, з маленькими грудьми й трималася рівно, мов молодий кадет — навіть по-кадетському трохи відводила назад плечі. Її сірі, примружені очі з чемною цікавістю дивилися на мене з гарненького, блілого, вередливого личка. Мені раптом здалося, що я вже десь бачив її, можливо, на фотографії.

'You live in West Egg,' she remarked contemptuously. 'I know somebody there.'

'I don't know a single...'

'You must know Gatsby.'

'Gatsby?' demanded Daisy. 'What Gatsby?'

Before I could reply that he was my neighbor dinner was announced; wedging his tense arm imperatively under mine, Tom Buchanan compelled me from the room as though he were moving a checker to another square. Slenderly, languidly, their hands set lightly on their hips, the two young women preceded us out onto a rosy-colored porch, open toward the sunset where four candles flickered on the table in the diminished wind.

'Why *candles?*' objected Daisy, frowning. She snapped them out with her fingers. 'In two weeks it'll be the longest day in the year.' She looked at us all radiantly.

'Do you always watch for the longest day of the year and then miss it? I always watch for the longest day in the year and then miss it.'

'We ought to plan something,' yawned Miss Baker, sitting down at the table as if she were getting into bed.

'All right,' said Daisy. 'What'll we plan?' She turned to me helplessly. 'What do people plan?'

Before I could answer her eyes fastened with an awed expression on her little finger.

'Look!' she complained. 'I hurt it.'

We all looked — the knuckle was black and blue.

'You did it, Tom,' she said accusingly. 'I know you didn't mean to, but you *did* do it. That's what I get for marrying a brute of a man, a great big hulking physical specimen of a...'

'I hate that word hulking,' objected Tom crossly, 'even in kidding.'

'Hulking,' insisted Daisy. Sometimes she and Miss Baker talked at once, unobtrusively and with a bantering inconsequence that was never quite chatter, that was as cool as their white dresses and their impersonal eyes in the absence of all desire. They were here — and they accepted Tom and me, making only a polite pleasant effort to entertain or to be entertained. They knew that

— Ви мешкаєте у Вест-Еггу? — промовила вона досить зневажливо. — В мене там є знайомі.

— Я там не знаю жодн...

— Не може бути, щоб ви не знали Гетсбі.

— Гетсбі? — спитала Дейзі. — Якого Гетсбі?

Перше ніж я встиг сказати, що це мій сусід, лакей оголосив, що їсти подано, і Том Б'юкенен, затиснувши в залізних пальцях мій лікоть, владно випровадив мене з вітальні — немов пересунув пішака з однієї клітки на іншу. Розслаблено, неквапно, взявшись руками в боки, обидві молоді жінки йшли попереду нас до столу, накритого на терасі, що рожевіла в промінні надвечірнього сонця. Вогники чотирьох свічок миготіли на столі під притихлим вітерцем.

— А свічки навіщо? — насупилася Дейзі й загасила їх пальцями. — За два тижні буде найдовший день року. — Вона обвела нас сяючим поглядом. — Скажіть, у вас бувало так, що ви чекаєте й чекаєте цього найдовшого дня, а потім, коли він уже минув, згадуєте, що прогавили його? Зі мною таке щороку буває.

— Давайте придумуємо що-небудь, — сказала міс Бейкер, позіхаючи так, наче вона не до столу сідала, а вкладалася в ліжко.

— Давайте, — сказала Дейзі. — Але що? — Вона безпорадно глянула на мене. — Що взагалі можна придумати?

Перше ніж я встиг відповісти, вона раптом з жахом утупилась очима у свій мізинець, а тоді жалібно вигукнула: — Дивіться! Я забила палець! — Ми всі подивилися — на суглобі був синець. — Це все ти, Томе, — ображено сказала вона. — Я знаю, ти ненавмисне, але це твоя робота. Так мені й треба: нащо одружувалася з таким здоровезним бездушним вайлом. — Я терпіти не можу цього слова, — сердито перебив її Том. — Навіть коли мені кажуть його жартома. — Вайло! — вперто повторила Дейзі. Часом вона й міс Бейкер починали говорити разом, але в їхній пустотливій, безладній балаканині не було жвавості, вона була холодна, як їхні білі сукні, як їхні байдужі очі, в яких не світилося жодного прагнення. Вони були присутні за столом і терпіли нашу з Томом присутність, тільки з чемності намагаючись розважати нас або допомагаючи нам розважати їх. Вони знали: незабаром обід скінчиться, а невдовзі по тому скінчиться й вечір, і його можна буде недбало пустити в непам'ять. Усе це було зовсім не так, як на Заході, де вечір минає в гарячковій

presently dinner would be over and a little later the evening too would be over and casually put away. It was sharply different from the West, where an evening was hurried from phase to phase toward its close, in a continually disappointed anticipation or else in sheer nervous dread of the moment itself.

'You make me feel uncivilized, Daisy,' I confessed on my second glass of corky but rather impressive claret. 'Can't you talk about crops or something?' I meant nothing in particular by this remark but it was taken up in an unexpected way. 'Civilization's going to pieces,' broke out Tom violently.

'I've gotten to be a terrible pessimist about things. Have you read 'The Rise of the Coloured Empires' by this man Goddard?'

'Why, no,' I answered, rather surprised by his tone.

'Well, it's a fine book, and everybody ought to read it. The idea is if we don't look out the white race will be — will be utterly submerged. It's all scientific stuff; it's been proved.'

'Tom's getting very profound,' said Daisy with an expression of unthoughtful sadness. 'He reads deep books with long words in them. What was that word we...'

'Well, these books are all scientific,' insisted Tom, glancing at her impatiently. 'This fellow has worked out the whole thing. It's up to us, who are the dominant race, to watch out or these other races will have control of things.'

'We've got to beat them down,' whispered Daisy, winking ferociously toward the fervent sun.

'You ought to live in California...' began Miss Baker, but Tom interrupted her by shifting heavily in his chair.

'This idea is that we're Nordics. I am, and you are and you are and...' After an infinitesimal hesitation he included Daisy with a slight nod, and she winked at me again. ' — And we've produced all the things that go to make civilization — oh, science and art and all that. Do you see?'

There was something pathetic in his concentration, as if his complacency, more acute than of old, was not enough to him any more. When, almost immediately, the telephone rang inside and the butler left the porch Daisy seized upon the momentary interruption and leaned toward me.

напрузі, в постійному неуситимому сподіванні чогось чи в нервовому побоюванні, що він от-от дійде кінця.

— Дейзі, поряд з тобою я почуваю себе справжнім дикуном, — признався я після другого келиха чудового бордо, якого анітрохи не псував легкий присмак корка. — Чи не можна завести розмову про щось простіше, ну, скажімо, про види на врожай?

Я не вкладав у ці слова якогось прихованого змісту, але реакція на них була несподівана. — Цивілізація стоїть на краю загибелі! — з раптовою люттю вигукнув Том. — Я тепер став безпросвітним песимістом. Ти читав книжку Годдарда «Піднесення кольорових імперій»? — Вперше про неї чую, — відповів я, здивований його тоном. — Чудова книжка, її кожен повинен прочитати. Зводиться вона ось до чого: якщо ми втратимо пильність, то біла раса... то, словом, кольорові поглинуть білих. І це щира правда, це доведено науково.

— Наш Том стає мислителем, — зауважила Дейзі з не-підробним смутком. — Він читає різні мудрі книжки з довжелезними словами. Що то було за слово, якого ми ніяк... — Я читаю наукові праці, — відрубав Том, кинувши на неї сердитий погляд. — Цей Годдард знає, що пише. Від нас, від панівної раси вимагається пильність, бо якщо ми забудемо про неї, інші раси візьмуть гору.

— Ми повинні стерти їх на порох, — прошепотіла Дейзі, люто підморгнувши червоному призахідному сонцю.

— От якби ви жили в Каліфорнії... — почала міс Бейкер, але Том перебив її, важко засовавшись на стільці. — Річ у тім, що ми належимо до нордичної раси. Я, і ти, і ти, і... — якусь мить повагавшись, він кивком голови зарахував до нордичної раси і Дейзі, й вона зразу ж підморгнула мені. — І все, з чого складається цивілізація, створено нами — ну, там, наука, мистецтво і таке інше. Розумієш?

Було щось жалюгідне в цій його затятості, неначе йому вже мало було самовдоволення, яке за роки, що ми не бачилися, ще більше зросло. Раптом десь у будинку задзвонив телефон, лакей пішов до апарата, й Дейзі, скориставшись з хвилинної паузи, нахилилася до мене.

— Я розкрию тобі родинну таємницю, — жваво зашепотіла вона. — Про ніс нашого лакея. Хочеш знати таємницю про ніс нашого лакея?

'I'll tell you a family secret,' she whispered enthusiastically. 'It's about the butler's nose. Do you want to hear about the butler's nose?'

'That's why I came over tonight.'

'Well, he wasn't always a butler; he used to be the silver polisher for some people in New York that had a silver service for two hundred people. He had to polish it from morning till night, until finally it began to affect his nose...'

'Things went from bad to worse,' suggested Miss Baker.

'Yes. Things went from bad to worse until finally he had to give up his position.'

For a moment the last sunshine fell with romantic affection upon her glowing face; her voice compelled me forward breathlessly as I listened — then the glow faded, each light deserting her with lingering regret, like children leaving a pleasant street at dusk. The butler came back and murmured something close to Tom's ear, whereupon Tom frowned, pushed back his chair and without a word went inside. As if his absence quickened something within her, Daisy leaned forward again, her voice glowing and singing.

'I love to see you at my table, Nick. You remind me of a — of a rose, an absolute rose. Doesn't he?'

She turned to Miss Baker for confirmation. 'An absolute rose?' This was untrue. I am not even faintly like a rose. She was only extemporizing, but a stirring warmth flowed from her, as if her heart was trying to come out to you concealed in one of those breathless, thrilling words. Then suddenly she threw her napkin on the table and excused herself and went into the house.

Miss Baker and I exchanged a short glance consciously devoid of meaning. I was about to speak when she sat up alertly and said 'Sh!' in a warning voice. A subdued impassioned murmur was audible in the room beyond, and Miss Baker leaned forward unashamed, trying to hear. The murmur trembled on the verge of coherence, sank down, mounted excitedly, and then ceased altogether.

'This Mr. Gatsby you spoke of is my neighbor' — I said.

'Don't talk. I want to hear what happens.'

'Is something happening?' I inquired innocently.

— Заради цього я, власне, й приїхав. — Тож слухай: наш лакей не завжди був лакеєм. Раніше він служив у Нью-Йорку, в одній родині, що мала столового срібла на двісті персон, і його обов'язком було чистити те срібло. Він його чистив день у день, з ранку до вечора, й дочистився до того, що в нього почав блищати ніс... Спочатку тьмяно, а потім дедалі яскравіше, — докинула міс Бейкер.

— Так, дедалі яскравіше, й дійшло до того, що йому до велося відмовитись від тієї посади.

Останні промені сонця пестливо торкнулися порожевілого обличчя Дейзі. Я слухав її тихий голос, мимоволі тамуючи подих, подаючись до неї всім тілом, та ось рожеве світло почало згасати, і промені зникли з її обличчя, повільно, неохоче, мов діти, яких сутінки женуть додому з вулиці, що обіцяла ще так багато розваг. Лакей повернувся і прошепотів щось на вухо Томові. Той насупив брови, відсунув свій стілець і, не сказавши ні слова, ввійшов до вітальні. Його відсутність, здавалося, ще більше розворушила Дейзі, вона знову нахилилася до мене й сказала задушевним, співучим голосом: — Як мені приємно бачити тебе за нашим столом, Ніку! Знаєш, ти схожий на... на троянду, так, саме на троянду. Правда ж? — звернулася вона до міс Бейкер, шукаючи в неї підтвердження. — Правда ж, він — справжня троянда?

Це була неправда. Я навіть віддалено не схожий на троянду. Вона говорила, що на думку спливе, але від неї віяло зворушливим теплом, неначе серце її поривалося назовні з потоком цих гарячкових, бентежних слів. А потім вона раптом кинула серветку на стіл, вибачилась і теж зникла у вітальні. Ми з міс Бейкер обмінялися швидкими поглядами, зумисне позбавленими будь-якого виразу. Я хотів щось сказати, але вона, стріпнувшись, нашорошилася й застережливо цитнула на мене. Притишені, схвильовані голоси долинули до нас із вітальні, й міс Бейкер подалася всім тілом уперед, безсоромно прислухаючись. Голоси підвищилися так, що вже майже можна було розрізнити окремі слова, потім притихли, знову збуджено загули і, нарешті, замовкли.

— Цей містер Гетсбі, про якого ви згадували, — мій сусід, — заговорив я.

— Мовчіть. Дайте послухати, що там робиться.

— А там щось робиться? — невинно спитав я.

'You mean to say you don't know?' said Miss Baker, honestly surprised.

'I thought everybody knew.'

'I don't.'

'Why...!' she said hesitantly, 'Tom's got some woman in New York.'

'Got some woman?' I repeated blankly. Miss Baker nodded.

'She might have the decency not to telephone him at dinner-time. Don't you think?'

Almost before I had grasped her meaning there was the flutter of a dress and the crunch of leather boots, and Tom and Daisy were back at the table.

'It couldn't be helped!' cried Daisy with tense gaiety.

She sat down, glanced searchingly at Miss Baker and then at me and continued:

'I looked outdoors for a minute, and it's very romantic outdoors. There's a bird on the lawn that I think must be a nightingale come over on the Cunard or White Star Line. He's singing away — ' Her voice sang: 'It's romantic, isn't it, Tom?'

'Very romantic,' he said, and then miserably to me: 'If it's light enough after dinner, I want to take you down to the stables.' The telephone rang inside, startlingly, and as Daisy shook her head decisively at Tom the subject of the stables, in fact all subjects, vanished into air. Among the broken fragments of the last five minutes at table I remember the candles being lit again, pointlessly, and I was conscious of wanting to look squarely at every one, and yet to avoid all eyes. I couldn't guess what Daisy and Tom were thinking, but I doubt if even Miss Baker, who seemed to have mastered a certain hardy skepticism, was able utterly to put this fifth guest's shrill metallic urgency out of mind. To a certain temperament the situation might have seemed intriguing — my own instinct was to telephone immediately for the police. The horses, needless to say, were not mentioned again. Tom and Miss Baker, with several feet of twilight between them, strolled back into the library, as if to a vigil beside a perfectly tangible body, while trying to look pleasantly interested and a little deaf, I followed Daisy around a chain of connecting verandas to the porch in front. In its deep

— Невже ви нічого не знаєте? — щиро здивувалася міс Бейкер. — Я гадала, що всі знають.

— Я не знаю.

— Ну, як вам сказати... — почала вона, вагаючись. — У Тома є пасія в Нью-Йорку. — Пасія? — розгублено перепитав я. Міс Бейкер кивнула головою. — Могла б, між іншим, мати хоч трохи совісті й не дзвонити йому в обідній час. Правда ж?

Перше ніж я встиг зрозуміти, про що йдеться, почулося шелестіння сукні, рипіння шкіряних підшов — і Том з Дейзі повернулися до столу. — Даруйте, нагальна справа! — удавано весело вигукнула Дейзі.

Вона сіла, допитливо глянула на міс Бейкер, потім на мене й повела далі: — Я на хвильку визирнула в сад, він виглядає так романтично. Посеред газону сидить пташка, по-моєму, це соловейко — він, напевно, прибув на кораблі з-за океану. Боже, як він співає! — Вона й сама мало не співала. — Суцільна романтика, чи не так, Томе?

— Просто казкова романтика, — відповів він і упалим голосом мовив до мене: — Після обіду, якщо не зовсім стемніє, я покажу тобі стайню.

Телефон знову задзвонив. Дейзі, дивлячись на Тома, рішуче похитала головою, і розмова про стайню та й, власне, розмова взагалі розтанула в повітрі. З останніх п'яти хвилин, проведених за столом, мені запам'яталися лише вогники свічок, що їх не знати чому знову запалили, і моє бажання дивитися всім просто в очі й водночас уникати їхніх очей. Не знаю, про що думали в цей час Дейзі й Том, але навіть міс Бейкер, з її явною схильністю до тверезого скептицизму, навряд чи спромоглася викинути з пам'яті оте різке, металеве, раптове нагадування про себе з боку п'ятої особи, незримо присутньої за нашим столом. Комусь, можливо, така ситуація видалася б пікантною; мене ж охопило бажання негайно викликати поліцію.

Ясна річ, про коней більше не згадувалося. Том і міс Бейкер, розділені широкою смугою сутінок, перейшли до бібліотеки й сіли там, немов над невидимим, але цілком реальним покійником, а я, зображуючи галантну зацікавленість і водночас удаючи, ніби трохи недочуваю, обійшов з Дейзі будинок; уже зовсім спочіло, коли веранди, що сполучалися між собою, вивели нас знову на центральну терасу. Там ми й умостилися бік у бік на плетеній канапці. Дейзі обхопила обличчя руками, не-

gloom we sat down side by side on a wicker settee. Daisy took her face in her hands, as if feeling its lovely shape, and her eyes moved gradually out into the velvet dusk. I saw that turbulent emotions possessed her, so I asked what I thought would be some sedative questions about her little girl.

'We don't know each other very well, Nick,' she said suddenly. 'Even if we are cousins. You didn't come to my wedding.'

'I wasn't back from the war.'

'That's true.' She hesitated. 'Well, I've had a very bad time, Nick, and I'm pretty cynical about everything.'

Evidently she had reason to be. I waited but she didn't say any more, and after a moment I returned rather feebly to the subject of her daughter.

'I suppose she talks, and — eats, and everything.'

'Oh, yes.' She looked at me absently. 'Listen, Nick; let me tell you what I said when she was born. Would you like to hear?'

'Very much.'

'It'll show you how I've gotten to feel about — things. Well, she was less than an hour old and Tom was God knows where. I woke up out of the ether with an utterly abandoned feeling, and asked the nurse right away if it was a boy or a girl. She told me it was a girl, and so I turned my head away and wept.

'All right,' I said, 'I'm glad it's a girl. And I hope she'll be a fool — that's the best thing a girl can be in this world, a beautiful little fool.'

'You see I think everything's terrible anyhow,' she went on in a convinced way. 'Everybody thinks so — the most advanced people. And I *know*. I've been everywhere and seen everything and done everything.'

Her eyes flashed around her in a defiant way, rather like Tom's, and she laughed with thrilling scorn.

'Sophisticated — God, I'm sophisticated!' The instant her voice broke off, ceasing to compel my attention, my belief, I felt the basic insincerity of what she had said. It made me uneasy, as though the whole evening had been a trick of some sort to exact a contributory emotion from me. I waited, and sure enough, in a moment she looked at me with an absolute smirk on her lovely face, as if she had asserted her membership in a rather

мов перевіряючи його чарівну округлість, і погляд її занурився в оксамитну півтемряву. Я бачив, що вона вже насилу стримує хвилювання, і, намагаючись хоч якось заспокоїти її, почав розпитувати про дочку.

— Ми з тобою мало знаємо одне одного, Ніку, — сказала вона раптом. — Навіть як на троюрідних родичів. Ти не був на моєму весіллі.

— Я тоді ще не повернувся з війни.

— Так, справді. — Вона повагалася. — Розумієш, Ніку, я стільки всякого натерпілася, що вже ні в що не вірю.

Видно, вона мала-таки на те підстави. Я помовчав, але вона нічого більше не сказала, тож я зробив ще одну жалюгідну спробу перевести розмову на її дочку.

— Вона, певно, вже розмовляє і... і їсть, і взагалі...

— Авжеж. — Вона неухважно глянула на мене. — Слухай, Ніку, хочеш знати, що я сказала, коли вона народилась? Тобі цікаво?

— Дуже.

— Це допоможе тобі зрозуміти і те, як я ставлюся до... до багатьох речей. Тож не минуло ще й години, відколи вона з'явилася на світ, а Том був бозна-де. Я прокинулася після наркозу, почувавши себе зовсім самотньою, і зразу спитала акушерку: «Хлопчик чи дівчинка?» Вона відповіла: «Дівчинка», і я відвернулася і заплакала, а тоді сказала: «Ну й добре, що дівчинка. Тільки дай Боже, щоб вона виросла дурненькою, бо в цьому нашому житті жінці найкраще бути дурненькою лялечкою!» Розумієш, я вважаю, що наше життя — це суцільна мерзота, — переконано вела вона далі. — І всі так вважають, навіть найосвіченіші люди. Ні, я не просто вважаю, я певна цього. Я ж бо скрізь побувала, всього надивилася, все перепробувала. — Вона зухвало блиснула очима, зовсім як Том, і засміялась із звабною зневагою. — Я жінка була, ох, була!

Досі голос її спонукав мене слухати й вірити, та тільки-но вона вмовкла, я відчув нещирість у її словах. Мене охопив раптовий сумнів: невже протягом цілого вечора вона грала комедію, щоб заручитися моїм співчуттям? За хвилину я переконався в цьому: на чарівному обличчі Дейзі з'явилася самовдоволе-на посмішка, неначе вона довела нарешті, що є повноправним членом того вельми привілейованого таємного товариства, до якого належав і Том.

distinguished secret society to which she and Tom belonged. Inside, the crimson room bloomed with light. Tom and Miss Baker sat at either end of the long couch and she read aloud to him from the 'Saturday Evening Post' — the words, murmurous and uninflected, running together in a soothing tune. The lamp-light, bright on his boots and dull on the autumn-leaf yellow of her hair, glinted along the paper as she turned a page with a flutter of slender muscles in her arms.

When we came in she held us silent for a moment with a lifted hand.

'To be continued,' she said, tossing the magazine on the table, 'in our very next issue.'

Her body asserted itself with a restless movement of her knee, and she stood up.

'Ten o'clock,' she remarked, apparently finding the time on the ceiling. 'Time for this good girl to go to bed.'

'Jordan's going to play in the tournament tomorrow,' explained Daisy, 'over at Westchester.'

'Oh, — you're Jordan Baker.' I knew now why her face was familiar — its pleasing contemptuous expression had looked out at me from many rotogravure pictures of the sporting life at Asheville and Hot Springs and Palm Beach. I had heard some story of her too, a critical, unpleasant story, but what it was I had forgotten long ago.

'Good night,' she said softly. 'Wake me at eight, won't you.'

'If you'll get up.'

'I will. Good night, Mr. Carraway. See you anon.'

'Of course you will,' confirmed Daisy. 'In fact I think I'll arrange a marriage. Come over often, Nick, and I'll sort of — oh — fling you together. You know — lock you up accidentally in linen closets and push you out to sea in a boat, and all that sort of thing...'

'Good night,' called Miss Baker from the stairs. 'I haven't heard a word.'

'She's a nice girl,' said Tom after a moment. 'They oughtn't to let her run around the country this way.'

'Who oughtn't to?' inquired Daisy coldly.

'Her family.'

Червона кімната квітла в сяйві лампи. Том і міс Бейкер сиділи на різних кінцях довгої канапи, дівчина читала йому вголос «Сетердей івнінг пост», і одноманітний журкіт слів зливався в заколисливу мелодію. Світло лампи, яскраве на халявах його чобіт, тьмяне на її волоссі кольору осіннього листя, віддзеркалилося від глянсованої сторінки, коли міс Бейкер перегорнула її пружним рухом зграбної руки.

Коли ми ввійшли, вона застережливо виставила вперед долоню, дочитала: «Далі буде», — й кинула журнал на столик. Затерпле тіло її жадало руху: дівчина нетерпляче випростала ноги й підвелася.

— Десята година, — оголосила вона, визначивши час не інакше як поглядом на стелю. — Слухняній дівчинці пора спатки.

— У Джордан завтра змагання, — пояснила Дейзі. — У Вестчестері.

— Ах, то ви — Джордан Бейкер!

Тепер я зрозумів, чому вона видалася мені знайомою — це миле зневажливе личко не раз дивилося на мене з фотографій, що ілюстрували репортажі про спортивні події в Ешвілі, Хот-Спрінгсі й Палм-Бічі. Я навіть чув якусь плітку, що виставляла її в дуже невігідному світлі, але про що саме йшлося, забув.

— На добраніч, — лагідно мовила вона. — Розбудіть мене о восьмій, гаразд?

— І ти так рано встанеш?

— Встану. На добраніч, містере Каррауей. Ми ще побачимося.

— Ну, звісно, побачитеся, — запевнила Дейзі. — Я оце навіть думаю, чи не посватати вас. Навідуйся до нас частіше, Ніку, я постараюсь — як це кажуть? — спарувати вас. Знаєш — то ненароком замикатиму вас обох у комірчині, то виштовхуватиму в човні у відкрите море абощо...

— На добраніч, — гукнула зі сходів міс Бейкер. — Я нічого не чула.

— Вона славна дівчина, — сказав Том по хвилі. — Тільки даремно їй дозволяють отак швендяти, куди їй заманеться.

— А хто може їй щось дозволити чи заборонити? — холодно спитала Дейзі.

— Її родина — звісно хто.

'Her family is one aunt about a thousand years old. Besides, Nick's going to look after her, aren't you, Nick? She's going to spend lots of week-ends out here this summer. I think the home influence will be very good for her.'

Daisy and Tom looked at each other for a moment in silence.

'Is she from New York?' I asked quickly.

'From Louisville. Our white girlhood was passed together there. Our beautiful white... 'Did you give Nick a little heart to heart talk on the veranda?' demanded Tom suddenly. 'Did I?' She looked at me. 'I can't seem to remember, but I think we talked about the Nordic race. Yes, I'm sure we did. It sort of crept up on us and first thing you know...'

'Don't believe everything you hear, Nick,' he advised me.

I said lightly that I had heard nothing at all, and a few minutes later I got up to go home. They came to the door with me and stood side by side in a cheerful square of light. As I started my motor Daisy peremptorily called:

'Wait! I forgot to ask you something, and it's important. We heard you were engaged to a girl out West.'

'That's right,' corroborated Tom kindly. 'We heard that you were engaged.'

'It's libel. I'm too poor.'

'But we heard it,' insisted Daisy, surprising me by opening up again in a flower-like way. 'We heard it from three people, so it must be true.' Of course I knew what they were referring to, but I wasn't even vaguely engaged. The fact that gossip had published the banns was one of the reasons I had come East. You can't stop going with an old friend on account of rumors and on the other hand I had no intention of being rumored into marriage. Their interest rather touched me and made them less remotely rich — nevertheless, I was confused and a little disgusted as I drove away. It seemed to me that the thing for Daisy to do was to rush out of the house, child in arms — but apparently there were no such intentions in her head. As for Tom, the fact that he 'had some woman in New York' was really less surprising than that he had been depressed by a book. Something was making him nibble at the edge of stale ideas as if his sturdy physical egotism

— Її родина — це одна-однісінька тітка, якій уже, мабуть, двісті років. Але тепер нею опікуватиметься Нік, еге ж, Ніку? Тепер, улітку, вона приїздитиме до нас щосуботи. Я вважаю, що тепло родинного вогнища сприятливо вплине на неї.

Дейзі й Том подивились одне на одного.

— Вона з Нью-Йорка? — квапливо спитав я.

— З Луїсвілла. Подруга моєї юності. Моєї щасливої, безтурботної...

— Ти що, провела з Ніком на веранді задушевну бесіду? — раптом спитав Том.

— Задушевну бесіду? — Вона глянула на мене. — Ні, не пригадую. Стривай, здається, ми розмовляли про нордичну расу. Авжеж, саме про неї. Не знаю, хто почав перший, але ми так захопилися...

— Тобі, Ніку, тут казна-чого наговорять, не бери всього на віру, — застеріг мене Том.

Я весело відповів, що взагалі нічого не чув, і трохи згодом почав прощатися. Вони провели мене до дверей і, поки я сідав у машину, стояли вдвох у веселому прямокутнику світла. В останню мить Дейзі гукнула:

— Зажди! Добре, що я згадала, це ж так важливо. Чи правда, що ти заручився з якоюсь дівчиною там, у себе вдома?

— Так, так, — приязно підхопив Том, — ми чули, що в тебе є наречена.

— Наклеп. Я надто бідний.

— А ми чули, — наполягала Дейзі; на мій подив, вона знов оживилася, мов квітка, що розпустила пелюстки. — Ми чули від трьох різних людей, отже, це правда.

Звісно, я знав, про що йдеться, але в мене справді не було ніякої нареченої. Чутки про мої заручини стали, власне, однією з причин, що спонукали мене податися на Схід. Негоже рвати давню дружбу з дівчиною через якісь плітки, та, з іншого боку, мені зовсім не хотілося, щоб ті плітки врешті довели мене до шлюбу.

Цікавість Тома й Дейзі до моєї особи зворушила мене, тепер навіть їхнє багатство не здавалося мені таким нездоланним бар'єром між нами, але, вертаючись додому, я все ж таки не міг позбутись якогось неприємного, гнітючого почуття. Мені здавалося, що Дейзі лишається єдине: схопити дитину на руки й утекти з того дому, — але вона, видно, зовсім не мала такого наміру. Що ж до Тома, то звістка, що в ньо-

no longer nourished his peremptory heart. Already it was deep summer on roadhouse roofs and in front of wayside garages, where new red gas-pumps sat out in pools of light, and when I reached my estate at West Egg I ran the car under its shed and sat for a while on an abandoned grass roller in the yard. The wind had blown off, leaving a loud, bright night, with wings beating in the trees and a persistent organ sound as the full bellows of the earth blew the frogs full of life. The silhouette of a moving cat wavered across the moonlight and turning my head to watch it I saw that I was not alone — fifty feet away a figure had emerged from the shadow of my neighbor's mansion and was standing with his hands in his pockets regarding the silver pepper of the stars. Something in his leisurely movements and the secure position of his feet upon the lawn suggested that it was Mr. Gatsby himself, come out to determine what share was his of our local heavens.

I decided to call to him. Miss Baker had mentioned him at dinner, and that would do for an introduction. But I didn't call to him, for he gave a sudden intimation that he was content to be alone — he stretched out his arms toward the dark water in a curious way, and far as I was from him, I could have sworn he was trembling. Involuntarily I glanced seaward — and distinguished nothing except a single green light, minute and far away, that might have been the end of a dock. When I looked once more for Gatsby, he had vanished, and I was alone again in the unquiet darkness.

го є «пасія в Нью-Йорку», здивувала мене куди менше, ніж те, що якась книжка здатна вивести його з рівноваги. Щось змушувало його гризти окрушку зачерствілих ідей: видно, могутній тваринний егоїзм не живив більше його владну душу.

Літо вже настало по-справжньому — про це свідчили нові рекламні вогні на дахах придорожніх кафе й перед заправними станціями, де новенькі червоні бензоколонки стирчали в озерцях світла. Повернувшись до себе у Вест-Егг, я поставив машину під навіс й присів на подвір'ї на покинуту газонокосарку. Вітер ущух, стояла яскрава, напоєна звуками ніч, між дерев лопотіли крилами птахи, нескінченними органічними переливами гули жаби, яких надимали, виповнювали життям могутні міхи землі. Темний силует kota плавно перескочив через освітлений місяцем травник, я постукав за ним очима й раптом побачив, що я тут не сам — кроків за п'ятдесят від мене, відокремившись від тіні сусіднього будинку, стояв якийсь чоловік; встромивши руки в кишені, він дивився на срібний розсип зірок. Спокійна невимушеність його пози й та особлива впевненість, з якою його ноги приминали траву, підказали мені, що це містер Гетсбі власною персоною вийшов роздивитись, яка ділянка тутешнього неба належить йому особисто.

Я вирішив окликнути його. Міс Бейкер згадувала про нього за обідом, і цього вистачило б, щоб зав'язати знайомство. Але ще не встигши розтулити рота, я раптом зрозумів, що зараз недоречно порушувати його самотність: він якось дивно простяг руки до темної води і, хоч відстань між нами була чимала, я міг би присягтися, що він тремтить. Мимоволі я і собі подивився на море, але не побачив нічого, крім одинокого зеленого вогника, малесенького й дуже далекого; певно, то був сигнальний ліхтар на краю чийогось причалу. Коли ж я озирнувся, Гетсбі вже зник, і я знову лишився сам у неспокійній темряві.

CHAPTER 2

About half way between West Egg and New York the motor-road hastily joins the railroad and runs beside it for a quarter of a mile, so as to shrink away from a certain desolate area of land. This is a valley of ashes — a fantastic farm where ashes grow like wheat into ridges and hills and grotesque gardens; where ashes take the forms of houses and chimneys and rising smoke and, finally, with a transcendent effort, of men who move dimly and already crumbling through the powdery air. Occasionally a line of grey cars crawls along an invisible track, gives out a ghastly creak, and comes to rest, and immediately the ash-grey men swarm up with leaden spades and stir up an impenetrable cloud, which screens their obscure operations from your sight. But above the grey land and the spasms of bleak dust which drift endlessly over it, you perceive, after a moment, the eyes of Doctor T. J. Eckleburg. The eyes of Doctor T. J. Eckleburg are blue and gigantic — their retinas are one yard high. They look out of no face, but, instead, from a pair of enormous yellow spectacles which pass over a nonexistent nose. Evidently some wild wag of an oculist set them there to fatten his practice in the borough of Queens, and then sank down himself into eternal blindness, or forgot them and moved away. But his eyes, dimmed a little by many paintless days, under sun and rain, brood on over the solemn dumping ground. The valley of ashes is bounded on one side by a small foul river, and, when the drawbridge is up to let barges through, the passengers on waiting trains can stare at the dismal scene for as long as half an hour. There is always a halt there of at least a minute, and it was because of this that I first met Tom Buchanan's mistress.

РОЗДІЛ 2

Десь на півдорозі між Вест-Еггом і Нью-Йорком шосе раптом підбігає до залізничного полотна і з чверть милі біжить попід ним, немов бажаючи здалека обминути велике похмуре пустирище. Це Долина Жужелиці — примарні лани, де жужелиця сходить, мов збіжжя, утворюючи кучугури, пагорби, химерні сади; де жужелиця набуває обрисів будинків з коминами й димом, що клубочиться вгору, й де навіть, якщо дуже пильно придивитися, можна побачити жужеличних чоловічків, які то виникають, то розчиняються в імлистому, попільному тумані. Час від часу валка сірих вагонеток виповзає невидимими рейками, зупиняється із страхітливим брязкотом, і відразу ж попелясто-сірі чоловічки роєм накидаються на них з важкими лопатами й здіймають таку густу хмару, що крізь неї вже не видно, яким таємничим ділом вони зайняті.

Але над тією сірою пусткою, над зловісними клубами куряви, що безнастанно повзуть по ній, ви незабаром розрізняєте очі доктора Т. Дж. Еклберга. Очі доктора Т. Дж. Еклберга блакитні й величезні — діаметр самої тільки райдужної оболонки дорівнює цілому ярдові. Вони дивляться на вас не з обличчя, а просто крізь величезні окуляри в жовтій оправі, що сидять на неіснуючому носі. Певно, якийсь веселун окуліст із Квінса встановив тут цю рекламу, сподіваючись збільшити приплив пацієнтів, а потім сам назавжди склепив повіки або переїхав кудись, забувши прихопити з собою цей щит. Хоч би як там було, очі його, трохи збляклі від сонця й дощу, й досі задумливо споглядають похмуре звалище. З одного боку Долина Жужелиці впирається в брудну, смердючу річку, і, коли міст на ній розводять, щоб пропустити баржі, пасажирам затриманого поїзда доводиться іноді цілих півгодини видивлятися на безрадінний

The fact that he had one was insisted upon wherever he was known. His acquaintances resented the fact that he turned up in popular restaurants with her and, leaving her at a table, sauntered about, chatting with whomsoever he knew. Though I was curious to see her, I had no desire to meet her — but I did. I went up to New York with Tom on the train one afternoon, and when we stopped by the ashheaps he jumped to his feet and, taking hold of my elbow, literally forced me from the car.

‘We’re getting off!’ he insisted. ‘I want you to meet my girl.’

I think he’d tanked up a good deal at luncheon, and his determination to have my company bordered on violence. The supercilious assumption was that on Sunday afternoon I had nothing better to do. I followed him over a low white-washed railroad fence, and we walked back a hundred yards along the road under Doctor Eckleburg’s persistent stare. The only building in sight was a small block of yellow brick sitting on the edge of the waste land, a sort of compact Main Street ministering to it, and contiguous to absolutely nothing. One of the three shops it contained was for rent and another was an all-night restaurant, approached by a trail of ashes; the third was a garage — Repairs. *GEORGE B. WILSON*. Cars Bought and Sold. — And I followed Tom inside. The interior was unprosperous and bare; the only car visible was the dust-covered wreck of a Ford which crouched in a dim corner. It had occurred to me that this shadow of a garage must be a blind, and that sumptuous and romantic apartments were concealed overhead, when the proprietor himself appeared in the door of an office, wiping his hands on a piece of waste.

He was a blonde, spiritless man, anaemic, and faintly handsome. When he saw us a damp gleam of hope sprang into his light blue eyes.

‘Hello, Wilson, old man,’ said Tom, slapping him jovially on the shoulder. ‘How’s business?’

‘I can’t complain,’ answered Wilson unconvincingly. ‘When are you going to sell me that car?’

краєвид. Поїзд робить там зупинку завжди, принаймні на хвилину, і саме завдяки цьому я познайомився з коханкою Тома Б'юкенена.

Про те, що він має коханку, твердили всі, хто його знав. І обурювалися тим, що він дозволяє собі з'являтися з нею у фешенебельних ресторанах і, залишивши її саму за столиком, походить по залу й заводить розмови з кожним знайомим. Хоч мені цікаво було подивитись на неї, знайомитися з нею я не хотів — а проте познайомитися довелось. Якось надвечір ми з Томом разом їхали поїздом до Нью-Йорка, й коли поїзд зупинився над кучугурами жужелиці, Том раптом зірвався на ноги і, схопивши мене під лікоть, буквально витяг з вагона.

— Давай зійдемо тут, — наполягав він. — Я хочу познайомити тебе з моєю дівчиною.

Певно, він добряче випив за обідом і тепер хотів гульнути разом зі мною — навіть якщо доведеться присилувати мене до цього. Йому навіть не спадало на думку, що я можу мати інші плани на неділю.

Слідом за ним я переліз через низьку побілену огорожу залізничного полотна, і під пильним поглядом доктора Еклберга ми пройшли якусь сотню ярдів у зворотному напрямку. Єдиними ознаками людської присутності перед нами були три суміжних будиночки з жовтої цегли, що стояли на краю звалища, — така собі Головна вулиця пустиря, що нікуди не вела й ні з чим не з'єднувалась. Один з тих будиночків, призначений під крамницю, стояв порожній, у другому, до якого вела жужелична стежка, містився нічний ресторанчик, а в третьому був гараж під вивіскою: «Авторемонт. — Джордж Б. Вільсон. — Купівля і продаж автомобілів». Туди ми і ввійшли.

Всередині було вбого й голо; лише один автомобіль — запилужений, поламаний «форд» — зацьковано тулився до стіни в темному кутку. Мені раптом спало на думку, що цей порожній гараж тільки ширма, а над ним ховаються таємничі розкішні апартаменти; але в цю мить на дверях конторки з'явився, витираючи руки ганчіркою, сам хазяїн.

Це був млявий блондин, з обличчям безвольним, але загалом досить приємним. Коли він побачив нас, у його вологих блакитних очах засвітився блідий вогник надії.

— Вітаю, Вільсоне, друже, — сказав Том, весело ляснувши його по плечу. — Як справи?

'Next week; I've got my man working on it now.'

'Works pretty slow, don't he?'

'No, he doesn't,' said Tom coldly. 'And if you feel that way about it, maybe I'd better sell it somewhere else after all.'

'I don't mean that,' explained Wilson quickly. 'I just meant...'

His voice faded off and Tom glanced impatiently around the garage. Then I heard footsteps on a stairs and in a moment the thickish figure of a woman blocked out the light from the office door. She was in the middle thirties, and faintly stout, but she carried her surplus flesh sensuously as some women can. Her face, above a spotted dress of dark blue crepe-de-chine, contained no facet or gleam of beauty but there was an immediately perceptible vitality about her as if the nerves of her body were continually smouldering. She smiled slowly and, walking through her husband as if he were a ghost, shook hands with Tom, looking him flush in the eye. Then she wet her lips, and without turning around spoke to her husband in a soft, coarse voice:

'Get some chairs, why don't you, so somebody can sit down.'

'Oh, sure,' agreed Wilson hurriedly, and went toward the little office, mingling immediately with the cement color of the walls. A white ashen dust veiled his dark suit and his pale hair as it veiled everything in the vicinity — except his wife, who moved close to Tom.

'I want to see you,' said Tom intently. 'Get on the next train.'

'All right.'

'I'll meet you by the news-stand on the lower level.'

She nodded and moved away from him just as George Wilson emerged with two chairs from his office door.

We waited for her down the road and out of sight. It was a few days before the Fourth of July, and a grey, scrawny Italian child was setting torpedoes in a row along the railroad track.

'Terrible place, isn't it,' said Tom, exchanging a frown with Doctor Eckleburg.

— Гріх нарікати, — відповів Вільсон не дуже впевненим тоном. — Коли ж ви нарешті продасте мені ту машину?

— Десь на тому тижні. Мій механік лагодить її.

— Я бачу, він не дуже квапиться.

— А я цього не бачу, — відрубав Том. — Якщо вас щось не влаштовує, я, зрештою, можу продати її комусь іншому.

— Та ні, що ви, — скоромовкою проказав Вільсон. — Це я так...

Голос його урвався. Том нетерпляче роззирався довкола. Та ось на сходах почулися кроки, й за мить досить дебела жіноча постать затулила світло в дверях конторки. Жінка була років тридцяти п'яти, вже досить тілиста, але рухалася вона так, що повнота ця, як ото буває, тільки додавала їй звабності. В обличчі, відтіненому синьою в горошок крепдешиновою сукнею, не було жодної правильної риси, жодного натяку на вроду, але вся істота її випромінювала дивовижну жвавність, неначе в кожній клітинці її тіла негасимо жеврів вогонь. Вона повільно всміхнулася і, пройшовши повз чоловіка — пройшовши майже крізь нього, наче це була не людина, а тінь, — підійшла до Тома й потисла йому руку, дивлячись просто в очі. Потім облизнула губи і, не повертаючи голови, сказала чоловікові низьким, хрипким голосом:

— Ти б хоч здогадався стільці принести, щоб людям було де сісти.

— Зараз, зараз, — Вільсон подався до своєї конторки й відразу ж зник з очей, злившись із сірими цементними стінами. Його темний костюм і русяве волосся вкривав наліт сірої куряви — як і все довкола, за винятком жінки, яка підійшла тепер майже впритул до Тома.

— Давай зустрінемося сьогодні, — вимогливо сказав Том. — Їдьмо наступним поїздом.

— Гарзд.

— Я чекатиму внизу, на пероні, біля газетного кіоска.

Вона кивнула й відійшла — якраз у ту мить, коли Джордж Вільсон вийшов з двома стільцями зі своєї конторки.

Ми почекали її на шосе, відійшовши так, щоб нас не було видно. До свята Четвертого липня лишилося кілька днів, і весь сірий, кощавий хлопчик-італієць укладав рядочком петарди вздовж залізничної колії.

— Жахливий закуток, правда? — сказав Том, обмінявшись похмурим поглядом з доктором Еклбергом.

'Awful.'

'It does her good to get away.'

'Doesn't her husband object?'

'Wilson? He thinks she goes to see her sister in New York. He's so dumb he doesn't know he's alive.'

So Tom Buchanan and his girl and I went up together to New York — or not quite together, for Mrs. Wilson sat discreetly in another car. Tom deferred that much to the sensibilities of those East Eggers who might be on the train.

She had changed her dress to a brown figured muslin which stretched tight over her rather wide hips as Tom helped her to the platform in New York. At the news-stand she bought a copy of 'Town Tattle' and a moving-picture magazine, and in the station drug-store, some cold cream and a small flask of perfume. Upstairs, in the solemn echoing drive she let four taxi cabs drive away before she selected a new one, lavender-colored with grey upholstery, and in this we slid out from the mass of the station into the glowing sunshine. But immediately she turned sharply from the window and, leaning forward, tapped on the front glass.

'I want to get one of those dogs,' she said earnestly. 'I want to get one for the apartment. They're nice to have — a dog.'

We backed up to a grey old man who bore an absurd resemblance to John D. Rockefeller. In a basket, swung from his neck, cowered a dozen very recent puppies of an indeterminate breed.

'What kind are they?' asked Mrs. Wilson eagerly, as he came to the taxi-window.

'All kinds. What kind do you want, lady?'

'I'd like to get one of those police dogs; I don't suppose you got that kind?'

The man peered doubtfully into the basket, plunged in his hand and drew one up, wriggling, by the back of the neck.

'That's no police dog,' said Tom.

'No, it's not exactly a police dog,' said the man with disappointment in his voice. 'It's more of an airedale.' He passed his hand over the brown wash-rag of a back. 'Look at that coat. Some coat. That's a dog that'll never bother you with catching cold.'

- Гірше не буває.
- Для неї з'їздити до Нью-Йорка — справжнє свято.
- А чоловік її як на це дивиться?
- Вільсон? Він гадає, що вона їздить у Нью-Йорк до сестри.

Цей дурень не знає, на якому світі живе.

Отак і вийшло, що я разом з Томом Б'юкененом та його коханкою вирушив до Нью-Йорка. А втім, не зовсім разом; місіс Вільсон обачливо сіла в інший вагон. З боку Тома це була поштупка тим доброчесним жителям Вест-Егга, котрі могли опинитись у поїзді.

Вона перевдяглася в сукню з коричневого мережаного мусліну, що туго напнулася на її широких стегнах, коли Том допомагав їй вийти на кінцевій зупинці. В газетному кіоску вона купила номер «Таун теттла» й кіноогляд, а в аптекарській крамничці — кольдкрем і флакончик парфумів. Нагорі, в лункій півтемряві вокзального крила, місіс Вільсон пропустила чотири таксі й обрала п'яте — нове авто кольору лаванди, з сірою оббивкою, яке нарешті вивезло нас із громаддя вокзалу в сліпуче сонячне сяйво. Та майже відразу вона рвучко одвернулася од вікна і, подавшись уперед, постукала в шибку шоферові, а тоді зажадала від Тома:

— Купи мені собачку. Я хочу, щоб у нас жив собачка. Це ж така втіха — собачка.

Заднім ходом ми під'їхали до сивого дідуся, напрочуд схожого на Джона Д. Рокфеллера. На грудях у нього висів кошик, у якому вовтузилося кілька зовсім малих цуценят непевної масті.

— Яка це порода? — захоплено спитала місіс Вільсон, коли старий підійшов до вікна таксі.

— Є на всякий смак. Яку ви бажаєте, мадам?

— Мені б сторожову — таку, як ото в поліцейських. Є у вас така?

Старий непевнено зиркнув у свій кошик, сунув у нього руку й витяг за загривок щеня, що перебирало в повітрі лапками.

— Це не сторожовий пес, — сказав Том.

— Та, мабуть-таки, не зовсім сторожовий, — з жалем погодився старий. — Скоріше це ердель. — Він провів рукою по коричневій зморшкуватій спинці. — Але подивіться, яка шерсть. Оце-так шерсть! Такого песика вам не доведеться лікувати від застуди.

'I think it's cute,' said Mrs. Wilson enthusiastically. 'How much is it?'

'That dog?' He looked at it admiringly. 'That dog will cost you ten dollars.'

The airedale — undoubtedly there was an airedale concerned in it somewhere, though its feet were startlingly white — changed hands and settled down into Mrs. Wilson's lap, where she fondled the weather-proof coat with rapture.

'Is it a boy or a girl?' she asked delicately.

'That dog? That dog's a boy.'

'It's a bitch,' said Tom decisively. 'Here's your money. Go and buy ten more dogs with it.'

We drove over to Fifth Avenue, so warm and soft, almost pastoral, on the summer Sunday afternoon that I wouldn't have been surprised to see a great flock of white sheep turn the corner.

'Hold on,' I said, 'I have to leave you here.'

'No, you don't,' interposed Tom quickly. 'Myrtle'll be hurt if you don't come up to the apartment. Won't you, Myrtle?'

'Come on,' she urged. 'I'll telephone my sister Catherine. She's said to be very beautiful by people who ought to know.'

'Well, I'd like to, but...'

We went on, cutting back again over the Park toward the West Hundreds. At 158th Street the cab stopped at one slice in a long white cake of apartment houses. Throwing a regal homecoming glance around the neighborhood, Mrs. Wilson gathered up her dog and her other purchases and went haughtily in.

'I'm going to have the McKees come up,' she announced as we rose in the elevator. 'And, of course, I got to call up my sister, too.'

The apartment was on the top floor — a small living-room, a small dining room, a small bedroom and a bath. The living room was crowded to the doors with a set of tapestried furniture entirely too large for it, so that to move about was to stumble continually over scenes of ladies swinging in the gardens of Versailles. The only picture was an over-enlarged photograph, apparently a hen sitting on a blurred rock. Looked at from a distance, however, the hen resolved itself into a bonnet, and the countenance of a stout old lady

— Ой, який гарнесенький! — замилувано мовила місіс Вільсон. — Скільки він коштує?

— Цей песик? — Старий розчулено оглянув щеня. — Цей песик коштуватиме вам десять доларів.

Ердель — а серед його предків, без сумніву, був і якийсь ердель, дарма що лапки він мав напрочуд білого кольору, — опинився на колінах місіс Вільсон, яка заходилася захоплено гладити його протизастудну шерсть.

— Це хлопчик чи дівчинка? — делікатно спитала вона.

— Цей песик? Цей песик — хлопчик.

— Це сучка, — впевнено сказав Том. — Ось вам гроші, тримайте. Можете купити на них ще десять таких щенят.

Ми виїхали на П'яту авеню, таку сонячну й мирну, таку пасторально-ідилічну цього ясного недільного дня, що я не здивувався б, якби з-за рогу раптом вийшла отара білих овечок.

— Зупиніть на хвилинку, — сказав я. — Тут я мушу з вами попрощатись.

— Ні в якому разі, — відрубав Том. — Міртл образиться, якщо ти не поїдеш до нас, правда, Міртл?

— Їдьмо з нами, — попросила вона. — Я подзвоню Кетрін, моїй сестрі. Вона красуня — так кажуть усі, хто розуміє.

— Та я б з охотою, але...

Перетнувши Центральний парк, ми поїхали далі, заглиблюючись у західну частину міста. На Сто п'ятдесят восьмій вулиці довжелезним білим пирогом простяглись однакові житлові будинки, там, перед одною із скибок цього пирога, машина зупинилась. Окинувши вулицю поглядом королеви, що повертається у свої володіння, місіс Вільсон узяла на руки песика й решту своїх покупок і величною ходою ввійшла в парадні двері.

— Я запрошу і подружжя Маккі, — оголосила вона в ліфті. — Але найперше подзвоню Кетрін.

Квартира містилася на горішньому поверсі — маленька вітальня, маленька їдальня, маленька спальня і ванна кімната. Вітальня від самого порога була заставлена надто громіздкими, як на неї, меблями з гобеленовою оббивкою: куди б ти не ступив, скрізь натикався на пишних дам, що гойдалися на орелях у Версальському саду. Єдиною оздобою на стіні була надміру збільшена фотографія — на перший погляд, вона зображала курку на оповитій туманом каменюці. Проте з відстані кількох кроків курка прибирала форми капелюшка, і з-під нього до вас

beamed down into the room. Several old copies of 'Town Tattle' lay on the table together with a copy of 'Simon Called Peter', and some of the small scandal magazines of Broadway. Mrs. Wilson was first concerned with the dog. A reluctant elevator-boy went for a box full of straw and some milk, to which he added on his own initiative a tin of large hard dog biscuits — one of which decomposed apathetically in the saucer of milk all afternoon. Meanwhile Tom brought out a bottle of whiskey from a locked bureau door.

I have been drunk just twice in my life, and the second time was that afternoon so everything that happened has a dim, hazy cast over it, although; until after eight o'clock the apartment was full of cheerful sun. Sitting on Tom's lap Mrs. Wilson called up several people on the telephone; then there were no cigarettes, and I went out to buy some at the drug store on the corner. When I came back they had disappeared, so I sat down discreetly in the living-room and read a chapter of 'Simon Called Peter' — either it was terrible stuff or the whiskey distorted things, because it didn't make any sense to me. Just as Tom and Myrtle — after the first drink Mrs. Wilson and I called each other by our first names — reappeared, company commenced to arrive at the apartment door. The sister, Catherine, was a slender, worldly girl of about thirty with a solid sticky bob of red hair, and a complexion powdered milky white. Her eyebrows had been plucked and then drawn on again at a more rakish angle, but the efforts of nature toward the restoration of the old alignment gave a blurred air to her face. When she moved about there was an incessant clicking as innumerable pottery bracelets jingled up and down upon her arms. She came in with such a proprietary haste, and looked around so possessively at the furniture that I wondered if she lived here. But when I asked her she laughed immoderately, repeated my question aloud, and told me she lived with a girl friend at a hotel. Mr. McKee was a pale, feminine man from the flat below. He had just shaved, for there was a white spot of lather on his cheekbone, and he was most respectful in his greeting to everyone in the room. He informed me that he was in the 'artistic game', and I gathered later that

усміхалося гладке обличчя якоїсь бабусі. На столі лежали впереміж старі номери «Таун теттла», книжка під назвою «Симон, званий Петром» і кілька бродвейських журнальчиків скандальної хроніки. Ввійшовши, місіс Вільсон передусім заходила коло щеняти. Хлопчик-ліфтер неохоче подався на пошуки ящика з соломою і молока, до якого він, уже з власної ініціативи, додав бляшанку твердих собачих галет — одна така галета потім до самого вечора нудно розкисала в блюдечку з молоком. Тим часом Том відімкнув дверцята секретера й видобув звідти пляшку віскі.

Я лише двічі в житті впивався, і це був той другий раз. Тому все, що відбувалося там, я бачив немов крізь тьмянний, каламутний серпанок, хоча, принаймні до восьмої години, квартиру заливало веселе сонячне світло. Сидячи в Тома на колінах, місіс Вільсон обдзвонювала якихось своїх знайомих; потім з'ясувалося, що нема чого курити, і я пішов по сигарети. Коли я повернувся, у вітальні нікого не було, тож я скромно примостився в кутку й прочитав цілий розділ із «Симона, званого Петром»; не знаю, чи книжка ця так жажливо написана, чи віскі забило мені памороки, але я анічогісінько не втямив.

Тільки-но Том і Міртл (а після першого тосту ми з місіс Вільсон уже називали одне одного на ім'я) повернулися до вітальні, почали з'являтися гості.

Кетрін, сестра Міртл, виявилася стрункою, помітною жіночкою років тридцяти з густою копицею рудого коротко підстриженого волосся і молочно-білим від пудри обличчям. Брови в неї були вискубані, а потім намальовані під більш хвацьким кутом; та оскільки природа намагалася повернути бровам первісну форму, то обличчя мало якийсь двоїстий вираз. Кожен її рух супроводився брязкотом незліченних керамічних браслетів, що ковзали то вгору, то вниз на її руках. Вона ввійшла до вітальні такою швидкою, впевненою ходою і окинула меблі таким хазяйським поглядом, що я подумав, чи не вона тут мешкає. Та коли я спитав її про це, вона вибухнула робленим реготом, голосно повторила моє запитання, а потім сказала, що мешкає з приятелькою в готелі. Містер Маккі, блідий, схожий на жінку чоловік, був сусідом знизу. Видно, він щойно поголився; на щоці в нього засохла плямка білої піни. Він шанобливо привітався до кожного з присутніх, а мені пояснив, що належить до «мистецького кола». Згодом я довідався, що він фотограф і що

he was a photographer and had made the dim enlargement of Mrs. Wilson's mother which hovered like an ectoplasm on the wall. His wife was shrill, languid, handsome and horrible. She told me with pride that her husband had photographed her a hundred and twenty-seven times since they had been married. Mrs. Wilson had changed her costume some time before and was now attired in an elaborate afternoon dress of cream-colored chiffon, which gave out a continual rustle as she swept about the room. With the influence of the dress her personality had also undergone a change. The intense vitality that had been so remarkable in the garage was converted into impressive hauteur. Her laughter, her gestures, her assertions became more violently affected moment by moment, and as she expanded the room grew smaller around her until she seemed to be revolving on a noisy, creaking pivot through the smoky air. 'My dear,' she told her sister in a high mincing shout, 'most of these fellas will cheat you every time. All they think of is money. I had a woman up here last week to look at my feet, and when she gave me the bill you'd of thought she had my appendicitis out.'

'What was the name of the woman?' asked Mrs. McKee.

'Mrs. Eberhardt. She goes around looking at people's feet in their own homes.'

'I like your dress,' remarked Mrs. McKee, 'I think it's adorable.'

Mrs. Wilson rejected the compliment by raising her eyebrow in disdain.

'It's just a crazy old thing,' she said. 'I just slip it on sometimes when I don't care what I look like.'

'But it looks wonderful on you, if you know what I mean,' pursued Mrs. McKee. 'If Chester could only get you in that pose I think he could make something of it.'

We all looked in silence at Mrs. Wilson, who removed a strand of hair from over her eyes and looked back at us with a brilliant smile. Mr. McKee regarded her intently with his head on one side, and then moved his hand back and forth slowly in front of his face.

'I should change the light,' he said after a moment. 'I'd like to bring out the modelling of the features. And I'd try to get hold of all the back hair.'

збільшений портрет матері місіс Вільсон, який, мов туманне потойбічне видиво, завис на стіні кімнати, — витвір його рук. Його дружина була галаслива, манірна, вродлива і нестерпна. Вона гордо розповіла мені, що, відколи вони одружилися, чоловік сфотографував її сто двадцять сім разів.

Місіс Вільсон встигла перед появою гостей перевдягтись і тепер була вбрана в шикарну вихідну сукню з кремового шифону, що шурхотів, коли вона походжала по вітальні. Немовби під впливом нового туалету змінилась і її поведінка. Та дивовижна жвавність, що так вразила мене при нашому знайомстві в гаражі, перейшла в просто-таки разючу пиху. Її сміх, жести, мова ставали дедалі неприроднішими, і в міру того, як вона надималася, вітальня немовби зменшувалась довкола неї, аж поки в мене виникло враження, що місіс Вільсон стрімко обертається в клубах диму на якійсь рипучій, скреготливій осі.

— Ох, люба, — казала вона сестрі робленим, верескливим голосом, — усі ті людці тільки й дивляться, як би тебе ошукати, поживитися за твій рахунок. Не далі як минулого тижня до мене сюди приходила жінка, зробила педикюр, а заправила стільки, наче видалила мені апендицит!

— А як ту жінку звать? — спитала місіс Маккі.

— Місіс Еберхардт. Вона робить педикюр вдома у клієнтів.

— Мені так подобається ваша сукня, — сказала місіс Маккі. — Від неї очей не відірвеш.

Місіс Вільсон відхилила комплімент, зневажливо звівши одну брову.

— Ет, це вже старі лахи, — мовила вона. — Цю сукню я вже не ношу — надягаю хіба тоді, коли мені байдуже, як виглядаю.

— Але вона вам страшенно пасує, ви в ній якась особлива, — не вгавала місіс Маккі. — Якби Честер міг зняти вас у такій позі, вийшов би справжній шедевр!

Ми всі мовчки втупились очима в місіс Вільсон, а вона, відкинувши з чола пасмо волосся, подарувала нам у відповідь сліпучу усмішку. Містер Маккі якийсь час придивлявся до неї, схиливши голову набік, а тоді простяг руку вперед, відвів назад і знову простяг уперед.

— Я змінив би освітлення, — сказав він нарешті. — Щоб увиразнити скульптурність обличчя. І обов'язково взяв би в кадр волосся в усій його пишноті.

'I wouldn't think of changing the light,' cried Mrs. McKee. 'I think it's...'

Her husband said '*sh!*' and we all looked at the subject again, whereupon Tom Buchanan yawned audibly and got to his feet.

'You, McKees, have something to drink,' he said. 'Get some more ice and mineral water, Myrtle, before everybody goes to sleep.'

'I told that boy about the ice.' Myrtle raised her eyebrows in despair at the shiftlessness of the lower orders. 'These people! You have to keep after them all the time.'

She looked at me and laughed pointlessly. Then she flounced over to the dog, kissed it with ecstasy, and swept into the kitchen, implying that a dozen chefs awaited her orders there.

'I've done some nice things out on Long Island,' asserted Mr. McKee. Tom looked at him blankly.

'Two of them we have framed downstairs.'

'Two what?' demanded Tom.

'Two studies. One of them I call 'Montauk Point — The Gulls,' and the other I call 'Montauk Point — The Sea.'

The sister Catherine sat down beside me on the couch.

'Do you live down on Long Island, too?' she inquired.

'I live at West Egg.'

'Really? I was down there at a party about a month ago. At a man named Gatsby's. Do you know him?'

'I live next door to him.'

'Well, they say he's a nephew or a cousin of Kaiser Wilhelm's. That's where all his money comes from.'

'Really?'

She nodded.

'I'm scared of him. I'd hate to have him get anything on me.'

This absorbing information about my neighbor was interrupted by Mrs. McKee's pointing suddenly at Catherine:

'Chester, I think you could do something with *her*,' she broke out, but Mr. McKee only nodded in a bored way, and turned his attention to Tom.

— А я б нізащо не змінювала освітлення! — вигукнула місіс Маккі. — По-моєму, це...

— Шш! — присадив її чоловік, і ми всі знову зосередилися на предметі дискусії, але тут Том Б'юкенен голосно позіхнув і звівся на ноги.

— Ви б краще випили чогось, — звернувся він до подружжя Маккі. — Міртл, дай ще льоду й мінеральної, поки всі тут не послули.

— Я ж казала тому хлопцеві, щоб приніс лід. — Міртл звела брови, обурена недбалістю прислуги. — От ледацюги! За ними як не простежиш, нічого не зроблять.

Вона подивилася на мене й не знати чому засміялась. Потім схопила песика, палко поцілувала його і вийшла на кухню з таким виглядом, наче десяток кухарів чекають там її наказів.

— Я зробив кілька непоганих пленерів на Лонг-Айленді, — самовдоволено мовив містер Маккі.

Том тупо подивився на нього.

— Два навіть оправив у рамки й повісив у себе вдома.

— Два чого? — спитав Том.

— Два етюди. Один я назвав «Мис Монток. Чайки», а другий — «Мис Монток. Море».

Кетрін, сестра Міртл, сіла на диван поряд мене.

— Ви теж живете на Лонг-Айленді? — спитала вона.

— Я живу у Вест-Еггу.

— Справді? Я там нещодавно побувала, з місяць тому. На вечорі в одного добродія на ім'я Гетсбі. Ви з ним знайомі?

— Він мій сусід.

— Знаєте, кажуть, він чи то племінник, чи то двоюрідний брат кайзера Вільгельма. Звідти і його багатство.

— Справді?

Вона кивнула головою.

— Я його боюся. По-моєму, з таким, як він, краще не мати справи.

Цю вельми цікаву інформацію про мого сусіда урвала місіс Маккі, яка, показавши пальцем на Кетрін, раптом вигукнула:

— А знаєш, Честере, з нею ти б теж зміг дещо зробити!

Але містер Маккі тільки неухважливо кивнув їй головою і знову обернувся до Тома.

'I'd like to do more work on Long Island, if I could get the entry. All I ask is that they should give me a start.'

'Ask Myrtle,' said Tom, breaking into a short shout of laughter as Mrs. Wilson entered with a tray. 'She'll give you a letter of introduction, won't you, Myrtle?'

'Do what?' she asked, startled.

'You'll give McKee a letter of introduction to your husband, so he can do some studies of him.' His lips moved silently for a moment as he invented. 'George B. Wilson at the Gasoline Pump,' or something like that.'

Catherine leaned close to me and whispered in my ear:

'Neither of them can stand the person they're married to.'

'Can't they?'

'Can't *stand* them.' She looked at Myrtle and then at Tom. 'What I say is, why go on living with them if they can't stand them? If I was them I'd get a divorce and get married to each other right away.'

'Doesn't she like Wilson either?'

The answer to this was unexpected. It came from Myrtle, who had overheard the question, and it was violent and obscene.

'You see?' cried Catherine triumphantly. She lowered her voice again. 'It's really his wife that's keeping them apart. She's a Catholic and they don't believe in divorce.'

Daisy was not a Catholic, and I was a little shocked at the elaborateness of the lie.

'When they do get married,' continued Catherine, 'they're going West to live for a while until it blows over.'

'It'd be more discreet to go to Europe.'

'Oh, do you like Europe?' she exclaimed surprisingly. 'I just got back from Monte Carlo.'

'Really?'

'Just last year. I went over there with another girl.'

'Stay long?'

'No, we just went to Monte Carlo and back. We went by way of Marseilles. We had over twelve hundred dollars when we started, but we got gypped out of it all in two days in the private

— Я б по-справжньому зайнявся Лонг-Айлендом, якби хтось замовив за мене слівце. Мені б тільки пробитися в друк, а там уже я за себе певен!

— А ви зверніться до Міртл, — вибухнув реготом Том; місіс Вільсон саме ввійшла до вітальні з тацею. — Вона вам напише рекомендаційного листа. Напишеш, Міртл?

— Якого листа? — спантеличено спитала Міртл.

— Рекомендаційного листа до твого чоловіка, нехай містер Маккі зробить з нього кілька етюдів. — Він поворушив губами, придумуючи. — Ну, скажімо: «Джордж Б. Вільсон біля бензоколонки» чи щось таке.

Кетрін присунулася ближче й прошепотіла мені у вухо:

— Вона ненавидить свого чоловіка так само, як Том — свою дружину!

— Невже!

— Смертельно ненавидить! — Вона подивилася на Міртл, потім на Тома. — Ну, а я кажу: нащо жити з тим, кого ненавидиш? По-моєму, так: домоглися б і він, і вона розлучення, а потім побралися б.

— Тож і вона не любить Вільсона?

Відповідь на це була несподівана. Відповіла сама Міртл, яка почула запитання, — відповіла лютою, брудною лайкою на адресу чоловіка.

— От бачите! — переможно вигукнула Кетрін, а потім знову притишила голос. — Власне, все упирається в його дружину. Вона католичка, а католики не визнають розлучення.

Дейзі зовсім не була католичкою, і хитрість, прихована в цій брехні, справила на мене неабияке враження.

— Коли вони все ж таки поберуться, — вела далі Кетрін, — то переїдуть на Захід і там пересидять, поки галас тут стихне.

— Тоді вже краще було б переїхати до Європи.

— О, то ви любите Європу? — несподівано голосно вигукнула Кетрін. — Я оце щойно повернулася з Монте-Карло.

— Справді?

— Так, рівно рік тому. Їздила туди з приятелькою.

— І довго там побули?

— Ні, ми тільки з'їздили до Монте-Карло й назад. Через Марсель. Ми мали з собою понад тисячу двісті доларів, але за два дні в казино нас обдерли до нитки. І досі дивуюсь, як ми звідти ноги винесли. Боже, як я ненавиджу те місто!

rooms. We had an awful time getting back, I can tell you. God, how I hated that town!

The late afternoon sky bloomed in the window for a moment like the blue honey of the Mediterranean — then the shrill voice of Mrs. McKee called me back into the room.

‘I almost made a mistake, too,’ she declared vigorously. ‘I almost married a little kyke who’d been after me for years. I knew he was below me. Everybody kept saying to me: ‘Lucille, that man’s way below you!’ But if I hadn’t met Chester, he’d of got me sure.’

‘Yes, but listen,’ said Myrtle Wilson, nodding her head up and down, ‘at least you didn’t marry him.’

‘I know I didn’t.’

‘Well, I married him,’ said Myrtle, ambiguously. ‘And that’s the difference between your case and mine.’

‘Why did you, Myrtle?’ demanded Catherine. ‘Nobody forced you to.’

Myrtle considered.

‘I married him because I thought he was a gentleman,’ she said finally. ‘I thought he knew something about breeding, but he wasn’t fit to lick my shoe.’

‘You were crazy about him for a while,’ said Catherine.

‘Crazy about him!’ cried Myrtle incredulously. ‘Who said I was crazy about him? I never was any more crazy about him than I was about that man there.’

She pointed suddenly at me, and every one looked at me accusingly. I tried to show by my expression that I had played no part in her past.

‘The only *crazy* I was was when I married him. I knew right away I made a mistake. He borrowed somebody’s best suit to get married in, and never even told me about it, and the man came after it one day when he was out’. She looked around to see who was listening: ‘Oh, is that your suit?’ I said. ‘This is the first I ever heard about it.’ But I gave it to him and then I lay down and cried to beat the band all afternoon.’

‘She really ought to get away from him,’ resumed Catherine to me. ‘They’ve been living over that garage for eleven years. And Tom’s the first sweetie she ever had.’

Надвечірнє небо за вікном на мить заяскріло медяною блакиттю Середземного моря, але пронизливий голос місіс Маккі відразу повернув мене до вітальні.

— Я теж мало не зробила жахливої помилки, — енергійно призналася вона. — Мало не вийшла заміж за єврейчика, який упадав коло мене кілька років. А знала ж, що він мені у слід ступити не годен. І всі мені казали: «Люсіль, цей чоловік тобі у слід ступити не годен!» Та коли б я не зустрілася з Честером, він би мене кінець кінцем укоськав.

— Так-так, — покивала головою Міртл Вільсон. — Але ви все ж таки за нього не вийшли.

— Та звісно, що не вийшла.

— А от я вийшла, — не зовсім точно сказала Міртл. — Ось у чому різниця між тим, що випало на нашу долю.

— А нащо ти це зробила, Міртл? — спитала Кетрін. — Ніхто ж тебе не силував.

Міртл на мить замислилася.

— Я вийшла за нього тому, що вважала його джентльменом, — сказала вона нарешті. — Я вважала, що він людина вихована, а виявилося, що він і нігтя мого не вартий.

— Ти ж якийсь час кохала його без тями, — зауважила Кетрін.

— Кохала? Без тями? — обурилася Міртл. — Звідки ти це взяла? Я кохала його не більше, ніж оцього добродія.

Вона тицьнула пальцем у мій бік, і всі подивилися на мене з докором. Я спробував усім своїм виглядом показати, що наші стежки ніколи раніше не сходились.

— Якщо я й з'їхала з глузду, то лише тоді, коли погодилась одружитися з ним. Але я відразу зрозуміла свою помилку. Він позичив у когось костюм, щоб надягти на весілля, а мені навіть не сказав про це, і за кілька днів — його саме не було вдома — якийсь тип прийшов по той костюм. — Вона озирнулася, перевіряючи, чи всі її слухають. — «Як? — кажу. — Це ваш костюм? Уперше чую». Але костюм я все ж таки віддала, а потім упала на ліжку і ревма проревла аж до вечора.

— Їй справді вже треба йти від нього, — знову зашепотіла до мене Кетрін. — Вони прожили над тим гаражем цілих одинадцять років! А до Тома вона ж ні на кого навіть не дивилася.

The bottle of whiskey — a second one — was now in constant demand by all present, excepting Catherine, who 'felt just as good on nothing at all.' Tom rang for the janitor and sent him for some celebrated sandwiches, which were a complete supper in themselves. I wanted to get out and walk eastward toward the park through the soft twilight, but each time I tried to go I became entangled in some wild, strident argument which pulled me back, as if with ropes, into my chair.

Yet high over the city our line of yellow windows must have contributed their share of human secrecy to the casual watcher in the darkening streets, and I was him too, looking up and wondering. I was within and without, simultaneously enchanted and repelled by the inexhaustible variety of life. Myrtle pulled her chair close to mine, and suddenly her warm breath poured over me the story of her first meeting with Tom.

'It was on the two little seats facing each other that are always the last ones left on the train. I was going up to New York to see my sister and spend the night. He had on a dress suit and patent leather shoes, and I couldn't keep my eyes off him, but every time he looked at me I had to pretend to be looking at the advertisement over his head. When we came into the station he was next to me, and his white shirt-front pressed against my arm — and so I told him I'd have to call a policeman, but he knew I lied. I was so excited that when I got into a taxi with him I didn't hardly know I wasn't getting into a subway train. All I kept thinking about, over and over, was 'You can't live forever, you can't live forever.'

She turned to Mrs. McKee and the room rang full of her artificial laughter.

'My dear,' she cried, 'I'm going to give you this dress as soon as I'm through with it. I've got to get another one tomorrow. I'm going to make a list of all the things I've got to get. A massage and a wave, and a collar for the dog, and one of those cute little ash-trays where you touch a spring, and a wreath with a black silk bow for mother's grave that'll last all summer. I got to write down a list so I won't forget all the things I got to do.'

It was nine o'clock — almost immediately afterward I looked at my watch and found it was ten. Mr. McKee was asleep on

Пляшка віскі — вже друга того вечора — тепер переходила з рук у руки, і тільки Кетрін не торкалась її, запевняючи, що їй «і без нього весело». Том викликав консьєржа й послав його по якісь знамениті сандвічі, які, мовляв, можуть замінити цілу вечерю. Я знову і знову поривався піти — мені хотілося пішки пройтися в лагідних сутінках до Центрального парку, але щоразу, коли я намагався підвестись, мене втягували в якусь безладну, галасливу суперечку, що мов мотузкою прив'язувала мене до крісла.

А тим часом, можливо, якийсь випадковий перехожий дивився вгору, на наші освітлені вікна, й міркував, які таємниці людського існування ховаються за ними, і подумки я опинявся на місці того перехожого й відчував ту саму цікавість. Я був водночас і тут, і там, охоплений і захватом, і страхом перед нескінченною різноманітністю життя.

Міртл присунула своє крісло до мого і, гаряче дихаючи, раптом вихлюпнула на мене історію свого знайомства з Томом.

— Ми сиділи у вагоні одне навпроти одного, на тих двох місцях біля тамбура, що їх завжди займають в останню чергу. Я їхала до Нью-Йорка, до сестри, й мала в неї заночувати. Він був у фракці, в лакових черевиках, і я не могла відірвати від нього очей, але щоразу, як він на мене дивився, я вдавала, ніби розглядаю рекламний плакат у нього над головою. Коли ми приїхали й почали виходити, він опинився поряд зі мною й так притиснувся своєю білою манишкою до мого плеча, що я пригрозила покликати полісмена, але він мені не повірив. Від хвилювання я була мов у тумані: коли ми з ним сідали в таксі, я навіть не розуміла, чи це таксі, чи вагон підземки. А в голові думка: «Живемо тільки раз, живемо тільки раз».

Вона озирнулася на місіс Маккі, й кімната виповнилась її робленим сміхом.

— Ох, любя! — вигукнула вона. — Я подарую вам цю сукню, як тільки вона мені набридне. Завтра я куплю собі нову. Мені треба скласти на завтра список усіх справ. Масаж, потім перманент, потім купити нашійник для собачки, й оту попільничку з пружинкою, і вінок з чорним шовковим бантом на могилку матусі, такий, щоб пролежав ціле літо. Неодмінно треба все це записати, щоб я нічого не забула.

Була дев'ята година, та майже відразу ж я знову глянув на годинник, і виявилось, що вже десята. Містер Маккі спав

a chair with his fists clenched in his lap, like a photograph of a man of action. Taking out my handkerchief I wiped from his cheek the remains of the spot of dried lather that had worried me all the afternoon. The little dog was sitting on the table looking with blind eyes through the smoke, and from time to time groaning faintly. People disappeared, reappeared, made plans to go somewhere, and then lost each other, searched for each other, found each other a few feet away. Some time toward midnight Tom Buchanan and Mrs. Wilson stood face to face discussing, in impassioned voices, whether Mrs. Wilson had any right to mention Daisy's name.

'Daisy! Daisy! Daisy!' shouted Mrs. Wilson. 'I'll say it whenever I want to! Daisy! Dai...'

Making a short deft movement, Tom Buchanan broke her nose with his open hand. Then there were bloody towels upon the bathroom floor, and women's voices scolding, and high over the confusion a long broken wail of pain. Mr. McKee awoke from his doze and started in a daze toward the door. When he had gone half way he turned around and stared at the scene — his wife and Catherine scolding and consoling as they stumbled here and there among the crowded furniture with articles of aid, and the despairing figure on the couch, bleeding fluently, and trying to spread a copy of 'Town Tattle' over the tapestry scenes of Versailles. Then Mr. McKee turned and continued on out the door. Taking my hat from the chandelier, I followed. 'Come to lunch some day,' he suggested, as we groaned down in the elevator.

'Where?'

'Anywhere.'

'Keep your hands off the lever,' snapped the elevator boy.

'I beg your pardon,' said Mr. McKee with dignity, 'I didn't know I was touching it.'

'All right,' I agreed, 'I'll be glad to.'

...I was standing beside his bed and he was sitting up between the sheets, clad in his underwear, with a great portfolio in his hands. 'Beauty and the Beast... Loneliness... Old Grocery Horse... Brook'n Bridge...' Then I was lying half asleep in the cold lower level of the Pennsylvania Station, staring at the morning 'Tribune' and waiting for the four o'clock train.

у кріслі, поклавши на коліна стиснуті кулаки — в позі, яку люблять прибирати перед фотоапаратом поважні ділки. Своєю хусткою я стер з його щоки засохлу мильну піну, що цілий вечір муляла мені очі.

Щеня сиділо на столі і, витріщаючи засліплені димом очиці, раз у раз тихенько скавучало. Якісь люди з'являлися, зникали, домовлялися кудись іти, губили одне одного, шукали й знову знаходили на відстані трьох кроків. Уже десь над північ Том Б'юкенен і місіс Вільсон, стоячи лицем в лице, запекло засперечалися з приводу того, чи місіс Вільсон має право вимовляти ім'я Дейзі.

— Дейзі! Дейзі! Дейзі! — вигукувала місіс Вільсон. — Чув? Скільки схочу, стільки й казатиму. Дейзі! Дей...

Коротким вправним ударом долонею Том Б'юкенен роз'юшив їй носа.

Потім були закривавлені рушники на підлозі ванної, обурені вигуки жінок і болісні уривчасті зойки, що перекривали весь цей галас. Містер Маккі прокинувся, підвівся і, мов сновида, рушив до дверей. На півдорозі він зупинився, обернувся й обвів поглядом усю цю сцену: його дружина й Кетрін, лаючись і втішаючи Міртл, метушаться з якимись пляшечками й бинтами між громіздких меблів, а на дивані нещасна, залита кров'ю жертва намагається сторінками «Таун теттла» прикрити гобелен зі сценами Версаля. Потім містер Маккі знов обернувся і рушив до дверей. Знявши з канделябра свого капелюха, я вийшов слідом за ним.

— Давайте коли-небудь пообідаємо разом, — запропонував він, коли ліфт, застогнавши, поїхав униз.

— А де?

— Де хочете.

— Не чіпайте важеля, — сердито застеріг ліфтер.

— Перепрошую, — з гідністю мовив містер Маккі. — Я не помітив, що торкаюсь його.

— Гарзд, — сказав я. — З приємністю.

...Я стояв коло його ліжка, а він сидів на ньому в спідньому, з великою папкою в руках.

— «Красуня і звір»... «Самотність»... «Стара шкапа бакалійника»... «Бруклінський міст»...

Потім я лежав на лаві в холодному залі Пенсільванського вокзалу і, силкуючись у напівсні вчитати ранковий випуск «Тріб'юн», чекав поїзда, що відходить о четвертій ранку.